

C.Legislație guvern Iorga 1931/1932

Sumar.

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Sesiunea extraordinară 15 iunie'-14 iul.'31

---

1)Deschiderea Parlamentului.Mesajul Regal, 15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

▣MESAJUL REGAL

[Guvernul]

-Adaptarea la realitate

"În acest moment de mare criză , în care toate țările își cercetează bazele așezămintelor lor economice ,**așezarea economică și financiară a Statului nostru se cere și ea revizuită . Noua ordine** de lucruri urmînd să fie stabilită **nu pe concepții individuale ,sau pe acelea ale unui singur partid**,este de dorit ca munca **Guvernului Meu ,de necesitate națională** ,tuturor formațiunilor politice. (apaluze)

"**Adaptarea la realitate** , aceasta e **formula** care poate aduna pe toți cîți s-au convins ,în sffrșit, că o societate în perpetuă evoluțiune ,**nu poate trăi în cadrul unor legi rigide** și că e **dreptul ei** să ceară **forme noi** , corespunzătoare împrejurărilor în care se dezvoltă.

-Revenirea la propriul trecut

"**Concepțiunile** care au dominat spiritul public pînă la marele război,**vor trebui și ele revizuite.** Va trebui să se țină seama ,desigur și de interesele generale internaționale,dar și de **cele specifice Țării noastre**,fiind necesar **să revenim** într-o anumită măsură , **la propriul nostru trecut** ,ale cărui elemente dăinuiesc încă ascunse în sufletul poporului.

-Raționalizare, simplificare,economie

" Deasemeni timpurile impun o **raționalizare** a mecanismului de Stat ,o **simplificare** a formelor, o **întrebuințare** mai economică a forțelor.

Ar fi de dorit ca **legiurile** pe care munca Domniilor Voastre le vor da Țării , să poarte , așa dar , prin tendința și prin forma lor, **această nouă pecete.**

Domnilor Senatori, Domnilor Deputați ,

[Buget .Finanțe. C. Argetoianu]

▣Conversiunea datoriilor agricole

"Criza economică prin care trecem apasă în special pe producători .

Pot să vă asigur că atît Eu cît și Guvernul Meu avem în grija noastră **ușurarea acelor** cari în împrejurările actuale au ajuns la **mari greutăți**.Pentru a veni în ajutorul **celor apăsați**, ministrul de finanțe va aduce înaintea D-voastră un proiect pentru **conversiunea datoriilor agricole** (apluze prelungite pe băncile majorității) , și în special ale micii proprietăți rurale ;

▣Noi legi economice-financiare

/un proiect de **revizuire a impozitului global** ;

/un proiect pentru emiterea de **obligațiuni industriale** ,care să ușureze situațiunea mării industrii ;

/un proiect pentru instituirea **Casei de Amortizare** care, pe lângă atribuțiunea de **lichidare a datoriilor flotante a Statului**, va avea în sarcina ei și aceea de a înlesni **lichidarea creanțelor private** care nu s-ar încadra în prescripțiunile legii asanării datoriilor agricole.

▣Curba de sacrificiu

"Ținând seama de greua stare financiară provenită din **scăderea tuturor veniturilor** și pentru a adapta bugetul general al Statului la această situație, Guvernul Meu a fost nevoit să recurgă la **o reducere a salariilor funcționarilor publici** [curba de sacrificiu !]

▣Cascadă de legi financiare

"Ministrul de finanțe va mai supune dezbaterilor Dvs:

un proiect de lege al **monopolului alcoolului** ;

un proiect al **Asigurărilor de Stat**, atât în ceea ce privește imobilele Statului, județului și comunelor, cât și al asigurărilor cuprinse în legile de muncă și ocrotire socială ;

un proiect pentru crearea **inspecției superioare a finanțelor** ;

un proiect pentru completarea **organizării Curții de Conturi** ;

un proiect de lege pentru **unificarea pensiunilor**;

un proiect pentru crearea **menedei divizionare de argint** ;

un proiect de lege pentru **organizarea comerțului bancar** ."(p. 2)

[Armata .g-ral C.Stefănescu Amza]

-Legi specifice

Ministrul armatei va supune deliberării dvs. mai multe **proiecte de legi** menite a completa organizarea și buna funcționare a diferitelor sale organe constitutive, precum :

Legea **cadrelor** ;

Legea creerii **Corpului Tehnic** al Armatei ;

Legea **Aeronauticii** ;

Legea **Corpului Subofițerilor** ;

Legea pentru asigurarea fondului necesar **dotățiunilor armatei**.

[Agricultura -Gh.Ionescu-Sisești]

-Conversiunea datoriilor agricole

Puterea de rezistență și capacitatea de producție a agriculturii vor fi sporite prin **readaptarea sarcinilor fiscale** la rentabilitatea actuală (aplauze majorități)

și prin **conversiunea pe termen lung și cu dobândă mică a datoriilor**, devenite apăsătoare în urma scăderii prețurilor. (aplauze și ovații prelungite la majorități)

▣Specii noi agricole

"Proiectul de **lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii**, pe care îl veți cerceta, este menit să înlesnească această **evoluțiune a agriculturii** noastre spre **noi ramuri de producțiune**, mai variate, mai valoroase și mai rentabile.

(aplauze prelungite, ovațiuni la majorități)

[Școala .Nicolae Iorga]

▣Continuarea legiferării începute

"**Ministrul Școlii** va căuta, prin măsuri de cea mai simplă, dar mai folositoare **legislație**, să ducă și în domeniul **școlilor normale, comerciale, industriale**, unde trebuie înviate atelierele de meșteri, în domeniul **seminariilor**, unde dreptul Bisericilor trebuie restabilit,

dar cu **controlul firesc** al celui care plătește, **opera începută în timpul verii** "(p. 3)

(aplauze prelungite, ovațiuni repetate la majorități)

[Administrație ad-interim la interne , C.Argetoianu]

-Revizuirea legii administrative

"**Legea** pentru organizarea administrației locale, cu **modificările sumare** aduse în sesiunea trecută, **urmează a fi revizuită** Vi se va propune, prin urmare, un proiect de lege de **organizare administrativă** care, **păstrând parte** din principiile actualei legi, **suprimând parte** din dispozițiile ei , și **răspunzând ideii de ordine , de economie și de simplificare** a aparatului administrativ, să creeze un **instrument de cîrmuire** apropiat nevoilor noastre prezente .
(aplauze la majorități)

▣Organizarea municipiului București

"Împreună cu acest proiect vi se va supune un proiect de **organizarea municipiului București** ,care răspund aceluiași principii de ordine , economie și simplificare "(p. 3)

[Sănătate, muncă , ocrotiri sociale-dr.I.Cantacuzino]

▣Unificarea legislației sanitare

În cursul acestei sesiuni vi se va supune un proiect de lege privitor la modificările de adus actualei **legislațiuni sanitare** și un altul prin care, pentru prima oară, se va realiza **unificarea legislațiuni** noastre , atât de dispartă, în materie de **asigurări sociale** ." (aplauze la majorități)
(p. 4)

[Justiție -C.Hamangiu]

-Suită de legi specifice

"Ministrul de Justiție va prezenta votului Parlamentului o nouă **lege de organizare judecătorească** , care tinde a **înlătura orice influență a puterii executive asupra puterii judecătorești** . (aplauze) ;
o lege privitoare la organizarea **Înaltei Curți de Casație și Justiție** ;
o lege modificatoare a **Contenciosului Administrativ** și
o lege pentru înființarea unei **Case de Economie, Credit și Ajutor a Magistraților** .
(aplauze prelungite , ovațiuni, la majoritari)

[Lucrări publice-V.Vâlcovici]

-Legea drumurilor

" Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor vă va propune o cercetare atentă a principiilor cari stau la baza **legii drumurilor** , adaptîndu-le mai bine mijloacelor indicate de vreme , pentru crearea fondurilor necesare întreținerii , refacerii și construirii de șosele În special va supune discuțiunii dvs. **revenirea în parte la principiul prestației în natură** (aplauze la majorități) revizuit și adaptat împrejurărilor actuale de viață.(aplauze la majorități)

▣Revizuirea legilor Regiilor Autonome

" Vor veni apoi propuneri de **revizuire a legilor Regiilor Autonome** dependente de Departamentul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, cu scopul de a da acestor importante instituții de Stat o **haină mai proprie lor**, folosind desigur experiența de pînă azi" (p. 4)

[Industrie și comerț -M.Manoilescu / Kerpen]

[LD: mă pot înșela foarte tare dar am impresia că la acest minister a nimerit un "tehnocrat" antiindustrialist, anticomerț , care are mai la inimă mai mult agricultura (bine.nțelese cea mare) , decât industria .Aștept reacția unor competențe la dezbaterile la Mesaj]

-Legea energiei

" **Energia electrică** nu constituie un factor de propășire industrială **decît dacă** poate fi produsă și procurată la un **cost cît mai redus** ;
legea energiei urmează a se modifica în vederea atingerii acestui scop , ținînd totuși seama și de **folosirea** , pe cît posibil , a **combustibilului neexportabil**. Apicarea actualei legi a minelor a pus în evidență **necesitatea revizuirii** unora din dispozițiile ei.

-Modificarea unor legi comerciale

" Unele legi în legătură cu economia Țării , au dat loc la **nepotriviri între aceste legi și legiurile mai vechi** , precum și la **dificultăți de aplicare** ; **legea comercializării** , **legea energiei**, vor trebui revizuite și în vederea armonizării lor.[...]

Unele **modificări** urmează a fi introduse în **legea burselor de efecte** și în **legea Camerelor de comerț** , **reducîndu-se și numărul acestor Camere** , astăzi mult exagerat ."

(apluaze la majorități) (p. 4-5)

Mesajul Regal, 15 nov.'31

2.)IGDuca , Declarație la mesaj, 25 iun.'31

(DAD, MO 9, șed. din 25 iun.'31, p. 283)

În confruntările "ochi în ochi" , pe scena deschisă a parlamentului , se simte la toți politicienii , pe de o parte , **grija mare de a nu-l jigni pe Iorga** (pentru a nu-i provoca cine știe ce filipice sau lamentări) , pe de altă parte, de a-i transmite **avertismente ferme lui Carol** ... să nu se atingă de regimul democratic parlamentar partidist.

În tot cazul, **dorința schimbării urgente a unor legi**, a stat la temelie cartelului încheiat .]

Duca / iun.'31

▫ Legiferarea:urgenta modificare a legilor național-tărăniste

"**Acum datoria noastră este de a cerceta legile cu caracter mai urgent**, reclamate de situațiunea generală a țării și , în deosebi, de starea atît de îngrijitoare a finanțelor publice
"Luăm de asemenea îndată act ,cu **deosebită mulțumire** , de pasagiile din Mesajul Tronului , prin care ni se vestește **o simțitoare reducere a bugetului statului** ,precum și **complecta modificare a legii administrative,desființarea regiilor autonome și a celorlalte creațiuni nefericite,ce au contribuit** în ultimii doi ani , într-o măsură atît de largă ,la **dezorganizarea statului și la dezechilibrarea finanțelor noastre.**

"Întrucît **am cerut aceste măsuri cu stăruință** , timp de doi ani de zile, și ,întrucît ele **fac parte din programul partidului nostru** ,este firesc să **le dăm aprobarea noastră.** (apluaze la PNL-1)

"Socotim însă ca [...] **Legile cu un caracter organic ar trebui amîinate pentru toamnă** , spre a fi **temeinic pregătite** și discutate în atmosfera normală a unei sesiuni ordinare "

IGDuca / 25 iunie 1931

3.)Eduard Mirto,(PNȚ) declarație la mesaj, 26 iunie 1931

(DAD,MO 10, șed. din 26 iun.'31, p. 316-317)

Față de adresa de **Răspuns la Mesajul Tronului PNȚ** ține să-și precizeze atitudinea prin următoarea **declarație:** [...]

Mirto / iun.'31

▫Legiferarea:îngrijorare, protest ,ptr intențiile de modificare a legilor

Guvernul enunță ,prin**un Mesaj cu caracter polemic, neobișnuit,preocuparea precipitată "** **de a schimba imediat și radical ,instituții și legi organice** , elaborate prin munca sîrguincioasă a unui Parlament compus din reprezentanți reali ai tuturor regiunilor și straturilor sociale ."

(apluaze la PNȚ)

" Caracteristica legilor anunțate , **în afară de ura nelegitimată împotriva operei celui dintîi** Parlament liber ales ,este **sfărîmarea oricărei încercări de voință cetățenească** , pentru ca **arbitrariul politic și polițist al puterii centrale** să lucreze fără piedică.

"**Întreg sistemul reprezentativ** în administrație ,Camere profesionale etc este **sfărîmat** , pentru a se face loc unui **sistem centralist și arbitrar ."** (apaluze PNȚ)
Se anunță **rectificarea bugetului și desființarea regiilor publice comerciale ,care vor dezorganiza administrația publică."**
Mirto / '31

4.)**Senator Traian Alexandrescu** (raportor la Mesaj) , 21 iul.'31

(DS, MO 11, șed. din 1 iul.'31, pp. 224- 229)

[LD : se prezintă ca **om care a stat departe de luptele de partide** , căruia **politica i-a fost " total indiferentă "** . Este avocat .Dar , deloc întâmplător ales raportor la Mesaj în Senat,face un **rechizitoriu vitriolant regimului partidist constituțional**.
Alegerea lui **Alexandrescu** ca raportor în Senat , la fel ca a lui **Ottulescu** în Cameră,
este o dovadă ideatică a **intențiilor lui Iorga de a intimida-anihila acțiunea partidelor** ,
de a distruge sistemul constituțional existent .]

Senator Alexandrescu / iul.'31

▫**Legiferare bazată pe principii conservatoare**

G-ral **Văitoianu** (PNL-2) a spus că , în alcătuirea legilor,**nu trebuie să ținem atât de mult la datine**, deoarece , **respectarea excesivă a formelor perimate a trecutului, ne-ar izola în timp, împiedicîndu-ne de a fi în ritmul progresului general.**

"D-lor senatori,cred că **păstrarea datinelor** , în opera de legiferare ,**este principala condițiune a unor legi viabile și fecunde în rezultate.**

Legiferarea frenetică ,ce a fost **o nenorocită caracteristică** a viații noastre parlamentare, ne-a făcut să introducem **legi copiate,absolut nepotrivite cu moravurile și cu firea poporului nostru**.Sunt atîtea legi , rămase complet în desuetudine ,tocmai din cauza nepotrivirii lor cu firea poporului nostru.

Montesquieu a avut perfectă dreptate cînd spunea în celebra sa lucrare "**L'Esprit des Lois**" că trebuie **să explicăm istoria prin legi și legile prin istorie.**

" Cred , d-lor, că **trebuie să renunțăm la această manie legifernată** care, de multe ori, **dă impresia de totală lipsă a simțului de realitate** , iar alte ori, îmbracă forma ,demnă de compătimire ,a unui **exces de agitațiune bolnăvicioasă** ,la baza căreia sunt **frigurile și ambițiunea submediocrităților de a intra în istoria politică a țării.** "(p. 227) [.....]
senator Alexandrescu / iul.'31

5.)**M.Manoilescu**,discurs concludiv la Senat, 1 iul.'31

("**migrator**" , ex-PNȚ, ex- PP;ministru la Comerț și industrie) ,

(DS, MO 11, șed. 1 iul.'31, pp 230- 237)

Manoilescu / iul.'31

▫ **Conversiunea datoriilor agricole.**

Văitoianu (PNL-2) a criticat absența din Mesaj a conversiunii datoriilor agricole.

Noi [gov.Iorga] am moștenit de la trecutul guvern.Creditul Funciar Agricol (capital francez)
pe care Argetoianu (Finanțe) și **Ionescu-Sisești** (Agricultură)intenționează **înființarea unor asociații** pentru a intermedia acest credit pentru proprietarii țărani, individuali .

Banca Agriculturii Românești își propune să facă **opera de asanare a datoriilor trecutului.**

"**Astăzi,toată lumea ne grăbește** , toată lumea dorește ca această bancă să înceapă , cu o oră mai devreme, opera ei de asanare.Numai că este "**o mică încurcătură** " :

"**Banca este ,dar capitalul nu mai este !"** (ilaritate)

Revine guvernului **sarcina de a reconstitui acest capital** .(p. 235)

Manoilescu / iun.'31

6.)Legislație, modificări, dezbateri :Camerile agricole,11-12 iul.1931.

Ionescu -Sisești G.Cipăianu I.Mihalache I.Codreanu C.Leanca

Ștefănescu-Goiceanu C.I.C.Brătianu I.Mirescu ș.a.

(DAD, MO. 25 , 11 iul.'31; MO 26, 12 iul.'31)

[LD : bătălia este mare ; încredințări și critici reciproce, privind politicile agrare; urmăresc doctrină, poziții, polemici privind agricultura românească .

extrase dispersate problematic la diverse fișiere .]

a)G.Cipăianu (PNL-1) :

Legea Mihalache (1930) ,a înființat Camerele agricole regionale, dar nici una nu a fost încă înființată. Ele sunt instituții "parazitare" ,deci trebuie desființate (art. 56-67) [.....]

b)I.Mihalache (PNT) :

Nu intenționa să ia cuvântul la acest proiect de lege. El a înaintat observațiunile sale "modeste" , la Comisie. Nu s-a ținut cont de ele.Ce sunt Camerele de agricultură , care este rolul lor ? Ele au un întreg rol :

/colaboratoare ale Ministrului Agriculturii (care este îndrumătorul agriculturilor) / instituțiuni de auto-educație a agriculturilor [.....] trebuie să existe și organe locale , în strânsă colaborare cu activitatea oficială a Ministerului de Agricultură.[.....]

-G.Ionescu-Sisești (ministr.Agriculturii) :D-le Mihalache, eu am un ideal :să facem din Camerele agricole românești, ceea ce sunt în Italia catedrele ambulante.Dar pentru aceasta , nu trebuie să le dăm gestiune, să facă acte de comerț, să facă cheltuieli inutile și costisitoare .. .

-Mihalache : Sunt de acord cu spiritul în care trebuie îndrumate Camerele Agricole.

Legea noastră exclude amestecul lor în comerț (legea din 1925) ;semințele de calitate au fost distribuite la țărani ; și dvs. d-le Sisești ați fost colaborator la lege ; rolul lor esențial este de a face educație agricolă;în Basarabia exista tradiția zemstvelor...

-dr.P. Cazacu (LANC?) : "Oligarhice și antinaționale .N-au făcut o singură școală românească !"

-C.Leanca (PTD):"Fiindcă n-aveau dreptul să facă școli,nu pentru că n-ar fi vrut"

-Dr.Cazacu : Nu aveți dreptul să apărați această instituție ,care a lucrat în Basarabia împotriva neamului nostru [...]"

- I .Codreanu (PNT) : Este adevărat ce a spus d. Cazacu , dar d-lui a plecat de copil din Basarabia, a venit la București ;zemstvele erau rusești ;ce voiați dvs de la o guvernare rusească ?Ce voiați să fi făcut față de noi, minoritatea din Basarabia ?

-Ionescu-Sisești : "Majoritatea din Basarabia , nu minoritatea "

-Codreanu : Am spus minoritate față de întreg poporul rusesc. Di Mihalache are dreptate când vorbește așa, și noi am profitat indirect de zemstve [...]

-Mihalache : " Nu sunt de profesie patriot , de aceea să-mi dați voie să nu continui și eu cu tirade patriotice .[.....]"moștenind la tradiția zemstvelor, Camerele agricole de astăzi sunt moștenitoarele democratice ale unui regim gospodăresc ,pentru că printr-un decret al lui Kerenski au fost complet transformate dându-li-se o perfectă autonomie...

Ca ministru al agriculturii și de Interne, el a vizitat Basarabia județ cu județ, și a constatat că majoritatea Camerelor de agricultură din Basarabia (8 din 9) au: grajduri pline cu tauri, câmpuri de experiență pe care cultivă diferite soiuri, agronomi și pomicultori specializați,la Orhei , studii științifice despre sol, aer, vânt)

Legea din 1930, a urmărit ca aceste Camere Agricole să fie organizată :voința liber exprimată a agriculturilor - colegiul agricol , consilii de administrație, comitete agrare ,adică reprezentanții de jos în sus ai agriculturilor ; reprezentanții direcți ai Ministerului - șefii serviciilor veterinar, agricol, silvic ș.a.organele administrației locale, care prin lege au o serie de atribuții gospodărești .De aceea delegații ai consiliului județean fac parte integrantă din Camera Agricolă

-Voci : în comitetele Camerelor de agricultură au intrat numai politicieni !

-Mihalache : acum, prin noua lege, Camerele Agricole vor da mult mai înapoi decât în 1925 !

-Sisești : Faceți un proces de intenții ministerului , acestei clase conducătoare, vă închipuiți că ministrul nu ar avea altceva de făcut decât să manințe în fiecare seară și dimineață, câte o porție din Camerele Agricole(ilaritate)Ministerul va lua măsuri numai contra Camerelor care lucrează

alături de lege. De asemeni, **va despoliticianiza aceste Camere**, nu prin lege, ci prin tratative de la partid la partid; **jumătate din aceste Camere sunt bolnave** [LD urmează o ceartă pe paragrafe, pe exemple, pe oameni. În fond, asta era "buba": erau desființate consiliile vechi și înlocuite, de sus, cu comisii interimare. **Adică se făcea despențecizarea!** Se vorbea de autonomii, de democrație de jos în sus, și de amestec de sus în jos...]

c) G. Ionescu-Sisești (ministr. agriculturii)

-Sisești: Trebuie să adaptăm agricultura la aceste condiții create de criză. [.....]
Statul trebuie să se îngrijească de **instituțiile de credit** necesare **asanării datoriilor**. [.....]
Parlamentul trecut a votat un număr impozant de legi. Numai la departamentul Agriculturii s-au votat 21 de legi organice - aduce un omagiu d-lui Mihalache pentru munca depusă - **și multe legi mai mărunte**
Aceste legi trebuie aplicate! Guvernul trebuie să le pună în lucru, dar a constatat la multe, unele deficiențe. Pe acestea dorește să le modifice.
Este adevărat că s-au cumpărat și distribuit **mașini la agricultori**; s-au cumpărat **rproducători**, și s-au distribuit comunelor; S-au dat **semințe selecționate** (cereale, lucernă, etc)
Dar toate acestea s-au făcut **nu din bugetele Camerelor Agricole**, ci prin **subvenții acordate de Ministerul agriculturii**, din credite extraordinare. **Iar bugetele Camerelor agricole s-au risipit pe jetoane, indemnizații uriașe, peste 100 de milioane!** [.....]
-Mihalache: dacă mergem pe calea aceasta, o să ajungem și la desființarea Ministerului de agricultură!
-Sisești: aceste Camere s-au transformat în niște **autorități pompoase, foarte luxoase și foarte costisitoare** (dă exemple)

d) Dinu Brătianu

"Altădată, **bugetele Camerelor de agricultură erau controlate de Uniune**.
Cît a fost Atanasovici, și pe urmă **cît am fost eu, le țineam foarte de scurt, în ce privește cheltuielile. Numai de cînd s-a modificat legea, s-a schimbat Uniunea, de atunci s-a dat drumul pe povârnișul acesta al cheltuielilor și au profitat toți.**
Au profitat Camerele țărăniști sau liberale, fiindcă nu au mai avut acest frîu.
-Sisești: Dă exemple: tot felul de lefuri mari, mașini de lux, diurniști, deturnare a subvențiilor, escrocherii, locuințe închiriate, mașini de lux, jetoane de prezență [.....]
Aceste abuzuri trebuie să înceteze! Camerele trebuie controlate, verificate, trebuie să aibă o autoritate tutelară. **O mulțime de oameni care nu au putut să se valorifice în profesie, au găsit un post la Camerele Agricole!** Din 71 Camere, **17 sunt conduse de avocați**; numai **10, de agricultori**; **9, de specialiști în agricultură**" (p. 960-962) [.....]
Noi admitem autonomia, dar ea să nu fie un adăpost unde să se retranșeze interesele particulare, egoiste! Noi suntem democrați, cu condiția ca democrația să nu fie o formulă, o practică, care să ucidă probitatea! (aplauze, ovații, se cere afișarea discursului)
Camerale Agricole / iul.'31

7.) Legislație, modificări: Asigurările Sociale, 13 iul.'31

(DAD, MO 28, 13 iul.'31, p. 1151)
Dr. I. Cantacuzino (ministrul Sănătății)

(vezi fișier Sănătate)

LD: m-am uitat. Nu-i nimic deosebit, afară de paragraful din Mesaj. Păcat!]

8.) Lege pentru încurajarea întreprinderilor producătoare de țigete, 13 iul.'31

(DAD, MO 27, șed. din 13 iul. 31, p. 1052-1108)
M. Manoilescu, **I. Scutaru** (raportor), **CIC Brătianu**, **DR Ioanițescu**, **O. Goga**,
Eft. Gherman, **Gr. Trancu** -lași, **Costin R. Sturdza** ș.a.

[LD .Evoluții legislative.Dezbateri tehnice, statistice, economice. Ciocniri de interes.
Dispute doctrinare. Paranteze și recursuri istorice .
Ceea ce este de remarcat este că **Manoilescu vine cu această lege**,care este **conformă susținerilor sale doctrinar-economice:"conservatism economic "** (neoliberalism, intervenționism) ,cu accent pus pe **producție și productivitate** .
Nu știu **dacă și în ce măsură**, ea este în acord și cu **doctrina economică a lui Iorga** (care nu o avea!) sau **Argetoianu** (care nu era teoretizată !) .
Extrag din dezbateri chestiuni de interes pentru doctrine, istoria politică,
pe care le voi dispersa problematic la fișierele respective]

Comisia de comerț, industrie, mine și vămi a studiat proiectul, prezentat amănunțit de **M.Manoilescu.Gh.Iorga** (președinte),I.Scutaru (raportor) ,Missir P.Nicolae,
M.Iorga (inginer)

a)M.Manoilescu :Expunere de motive.

▫Legea minelor , a petrolului

/Legea minelor ,din 1895,**concesionarea perimetrelor petrolifere** ,au determinat un ritm viu al exploatării petrolului. Războiul mondial a găsit-o în plină ascensiune.
Politica de intervenție a statului în această direcție,a devenit tradițională.
/Legea distribuirii petrolului la distilării (legea "contingentării") , 1908, cu modificări în 1910, 1912, a reglementat dreptul statului de a stabili cotele ,**pentru a apăra micii rafinori , industria românească**, de interesele exclusiviste ale unor acaparatori mondiali.
/ După război,**legea contingentării a căzut în desuetudine**,iar **legea minelor din 1924**, nu mai cuprindea vechile dispozițiuni. (p. 1057-1058)
Manoilescu /

/Producția de petrol .

(Vezi statistici și comentariu la fișier **Economie**)
/Urcarea producției .**dar** :doar **13 societăți** au dat dividende, iar **64 au soldat bilanțul cu un deficit**.Deci o rentabilitate foarte scăzută (3 %) Devalorizarea producției .
Reducerea activității (scăderea metrilor săpați) Efectele reducerii producției : concedieri, mărirea șomajului.(p. 1060-1061)
(Vezi statistici complete **la fișier Economie**)
-Personal tehnic și muncitori
-Exportul produselor petrolifere (în tone)
-Societăți, producții , subvenții, "prima" ,

b)Dinu Brătianu / 13 iul '31

[LD: ex pentru ilustrarea politicii "**Prin noi înșine**" a liberalilor.**Intervenționism și protecționism național**]

▫Legea contingentării din 1908.

...Se lansase în România **Standard Oil**, marele trust **american**, care intrase în **concurență** cu celelalte întreprinderi,**pe care tindea să le distrugă**.Celelalte exploatări erau cu **capital în majoritar german** .Văzînd pericolul de acaparare , de către un trust mondial, ministrul finanțelor ,**Emil Costinescu**, a făcut **legea contingentării**.Pînă la război, **situația s-a ameliorat , în favoarea societăților românești** ,altele decît **Standard Oil** .
...După război,**prin lichidarea capitalului german**, o mare parte din societăți au revenit **statului român**.S-au creat **societăți românești**, încurajate de stat, la subscrierea cărora **a luat parte aproape toată lumea**, nu numai **capitaliștii mari**, ci, mai ales, **micii capitaliști**.Producția acestor societăți a crescut neașteptat.

▫Legea minelor din 1924.

În 1924, guvernul liberal a făcut o nouă **Lege a minelor**. Prin ele, societățile petroliere s-au împărțit în **două categorii** :

- a) Cele care se naționalizau ;
- b) Cele străine, în interiorul țării ;

Acum existau 2 trusturi: **Standard Oil** (Româno-americană) și **Royal Dutch** (Astra Română), care **amenințau să cotopească extracțiunea și industria petrolului**.

Cum statul era deținătorul celor mai bogate terenuri petroliere, prin **legea naționalizării**, **nu se dădea voie să se concesioneze terenurile, decât societăților naționalizate**.

#Legea minelor PNȚ(1928)

În 1928, **guvernul PNȚ a schimbat complet politica petrolului**, punând pe **picior de egalitate**, în interiorul țării, **cele două trusturi mondiale, cu industriile naționalizate sau naționale**.

Și atunci, s-a întâmplat următorul lucru : **la licitațiile pentru concesionarea terenurilor petrolifere, societățile mari au acaparat totul** .

Și cum politica d-lui Madgearu era o politică ??așa-zisă de <încurajare > a capitalurilor străine, trusturile străine s-au simțit încurajate, impunând condiții celorlalte societăți.

[comentează statisticile și prevederile proiectului -Manoilescu]

Brătianu / iul.'31

▫Soluția PNL :revenirea la legile 1908,1924.

"După mine, soluțiunea este ca d.ministru **să revină la legea din 1908**, fiindcă aceasta era **legea** care, în adevăr, **punea industria petrolului naționalizată la adăpostul celor două mari trusturi mondiale**." Altfel, de legea nouă, vor beneficia și ele !

Întreabă : **"Este normal ca contribuabilul român să contribuie cu o sumă de peste 90 milioane pentru două societăți care fac rău economiei naționale și care distrug industria pe care voim să o ajutăm ?"**

Să revină la legea din 1924, adică la societățile "naționalizate", **și să se acorde prime doar acestor industrii** . **Să nu se ceară sacrificii inutile** pentru "Româno-Americană" și "Astra Română", la care **subvenția aceasta este insignifiantă**.

Soluția dată de **Manoilescu**, cu "prima", **este artificială, nu împiedică concurența**.

(p. 1073-1076)

c)Eftimie Gherman (PSD)

(Vezi pe larg la **fișier PSD**)

[LD : ilustrare pentru p.d.v. pronunțat social , care caracterizează **"stînga"**]

#Problema șomajului

Proiectul de **lege** pentru **încurajarea întreprinderilor și producătorilor de țitei**, nu înseamnă altceva decât **noi sarcini, noi impozite, noi taxe asupra populației consumatoare**.

Ca și pîinea, petrolul lampant, uleiurile minerale, parafina, păcura, nu sunt articole de lux, ci articole de primă necesitate, pentru că servesc la motoare și tracțiune.

Scumpindu-se benzina, **se îngreunează viața populației**, care plătește și acum taxe destul de mari. [...]**Industria trebuie încurajată**, dar **nu numai cea a industriei petroliere** .

După cum, **din fondurile obținute, ar trebui ajutați toți șomerii, nu numai acei din industria petroliferă** . (p. 1077)

-CICBrătianu : **Adevărata soluțiune este cea adoptată în Italia. Trebuie să se facă lucrări în cari să se folosească oamenii cari nu se pot întrebuința în industrii** .După mine, aceasta este soluțiunea."

-Trancu-Iași (PP) :**În România, problema șomajului nu ar trebui să se pună !**

La noi, **numai refacerea șoselelor, construcția judecătoriilor de ocoale, a percepțiilor, a comisariatelor, pentru care statul plătește chirii enorme, ar da de lucru la atîția muncitori** . Se obiectează că **nu avem parale !** Dar domnilor : "cărămida este românească, piatra este românească, lemnul este românesc, munca este românească .[...] Carierele de piatră sunt neexploatate, proprietarii lor sunt datori la bănci..." [...]

Azi dimineață ați votat **taxa asupra pînii** (pentru încurajarea agriculturii) ,
acum veniți cu **taxa pentru petrol** (pentru încurajarea industriei)
"Eu cred că **proiectul de lege a d-lui Manoilescu este un paleativ.**"(p. 1078-1079)

d)M.Manoilescu /

▫Politica economică a guvernului

[LD: de fapt , evident, politica economică , mai exact **doctrina economică** a lui **Manoilescu** ,acei
"neoliberalism " cu componentă **"intervenționistă"** vizînd producția,
cu teoria **"productivității și rentabilității relative"** privind forța de muncă, din lucrările sale
teoretice, susținute în lucrările sale] (Vezi pe larg la **fișier M Manoilescu**)

"Guvernul nostru a luat în considerare **ramurile de producție** cari se caracterizează prin
putere de expansiune, prin **putere de export: cheresteaua, agricultura și industria
petrolieră**.[.....]

Prin urmare, departe de a lipsi de unitate de concepție, **am atăcat în chip logic** ,în același timp,
trei probleme esențiale.[.....](p. 1106)

**"Este o mare antiteză între două concepții economice , concepția producției și concepția
repartiției.Eu cred [...]** că **suntem un guvern de dreapta**

Un guvern de dreapta în materie economică pune totdeauna **accentul pe producție**
(aplauze la majorități)

-Conservatism economic :primatul producției ,nu al repartiției!

Eu cred că **de 12 ani încoace** ,dacă **am mers rău**, dacă **am făcut greșeli**,dacă **am pierdut** cele
mai bune prilejuri de a ne întări economiceste [...] **este fiindcă am pus această
precădere ,acest primat al repartiției asupra producției.**

De 12 ani încoace , nu facem decît **să împărțim**, începînd cu **împroprietărirea și isprăvind cu
celelate forme**.(apaluze la majorități) subtile și invizibile, prin care **nu facem decît să
repartizăm [...]** De aceea, o oprire pe această cale ,cu **un conservatism economic**,
care se trădează în **grija față de producător**.[.....]

e)Gr.Trancu-Iași(P.P.):

#Extremism economic (stînga -dreapta)

[LD:22 febr.2007.La această dezbatere am înțeles eu deosebirea dintre **"intervenționismul
liberal "**și **"intervenționismul conservativ"**(botezat "neo" de Manoilescu) .Diferența este
enormă , el putînd fi detectat în accentul ce se pune pe **"producție"**(în favoarea
capitalistului)sau pe **"repartiție"**(în favoarea consumatorului) .

Într-o altă spirală de timp , în România de după 1989,am impresia că **"liberalismul"** nostru este
de tip **"conservativ"**("neo"), și nu de tip "liberal" Dar asta ar trebui s-o clarifice doctrinarii noștri
economici. **De unde să-i scoatem ?!** Cine să mai apere interesele industriei românești sau ale
consumatorului ?!]

**"Dreapta s-a unit cu stînga. Exact aceleași principii și la guvernele de stînga ca și la
guvernele de dreapta.Extremele se ating"**

-Manoilescu : Recunoaște că proiectul are ceva **"neobișnuit"**(Bordeni l-a numit
"inelegant") ,el l-ar numi **"brutal"** ,deoarece **statul intervine între producător și consumator**,
**hotărînd să oprească ruina producătorului ,cerînd consumatorului sacrificii "consimțite și
inteligente"** .[...] **Această adaptare a sistemului capitalist , această corectare,care se face
printr-o politică de prevedere și prin intervențiunea plină de discernămint a organelor
statului,**

este politica pe care o cere ceasul de față." (p. 1105-1107)

Manoilescu / iul.'31

Pledoarie- argumente- la criticile legii .

(Vezi pe larg la **fișier Economie, Manoilescu**)

**"Industria petrolieră este cea mai mare industrie a țării și una din cele mai importante
ramuri ale producției naționale."**

/ 36 % din exportul țării.

/ Statul a avut cca 6 miliarde încasări din petrol !

/ Producția de 13 miliarde din petrol, se realizează cu 30.000 lucrători.

/ România are 3 ramuri industriale pentru export :

cerealele, petrolul și cheresteaua.

Acestea nu sunt protejate , n-au protecție vamală, deci este complet greșit ca industria petrolieră să fie considerată industrie " protejată ."(p. 1105)

/Respinge punctual opiniile celorlalți, își susține proiectul.

Legea protejării industr.petroliifere / 13 iul'31

9.)legi modificate, votate ,în sesiunea 15 iun.'31-15iul.'31

[LD:nefișate,nestudiate decît cele pe care le-am considerat importante din p.d.v. istoric

În total cca 21 de legi într-o lună!]

Procesul legislativ.

/Rectificarea bugetului - Argetoianu ; (fișat) , 6 iul.'31

/Camerele Agricole-Ionescu-Sisești ; (fișat) , 11-12 iul.'31

/Lege pentru Autonomia universitară - Iorga , 4 iul.'31

/Protejarea producției de țigete - M.Manoilescu ; (fișat)

/Lege privind înființarea loteriei de stat

/Modificări la **legea pentru administrația locală și la legea municipiului București**

Nona Ottescu (subsecretar de stat la Interne) ,4- 6 iul.'31(Senat)(22-26 iunie-)

/ Lege privind stabilirea orei oficiale.

/Modificarea unor articole din **legea drumurilor** -V.Vîlcovici , 13 iul.'31

/Modificări la **legea înv.superior** -Iorga

/Modificări la **Legea pentru învățămîntul secundar** - Iorga , 10 iul.'31

/Legi pentru înființarea unor catedre - medicină, drept,fizică moneculară, 10 iul.'31

/Lege pentru reînființarea Direcției Generale a teatrelor Naționale și Operelor -Iorga

/Lege pentru valorificarea cerealelor -Ionescu-Sisești,

/Modificări la **legea pădurilor**

/Modificări la **legea pescăriilor statului**

/Modificări la **legea contabilității publice**

/Modificări la **legea contra cametei**

/Modificări la (13 iul.'31, ultima zi !) :**Asigurări sociale;impozit pe lux și cifra de afaceri ;legea timbrului ; încurajarea construcțiilor ; comerț cu ouă Banca Agriculturii Românești**

/Legea pentru anularea Casei generale de pensii (aflată la Tezaurul public)

și modificarea unor art. de la **Legea pensiilor** ,

/Modificări la **regia porturilor Desființarea** privilegiului de porto-franco pentru Sulina.

Etc, etc,

Legi noi, legi modificate / iun-iul.'31

Guvern Iorga-Argetoianu .Legislatura I.Siunea ordinară 15 nov.'31-20 apr.'32.

10.) Deschiderea Parlamentului.Mesajul Regal, 15 nov.'31

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'31, p. 1- 4)

▣ **Mesajul Regal**

Domnilor Senatori,

Domnilor deputați,

" Sunteți chemați în **sesiune ordinară** pentru a **continua opera începută** în împrejurări grele acum o jumătate de an, într-o spornică **sesiune extraordinară**.

[Guvern Iorga]:legi noi ,adaptate la noua ordine

" În acest moment de mare criză ,în care toate țările își cercetează bazele așezămintelor lor economice ,**așezarea economică și financiară a Statului nostru se cere și ea revizuită** .
Noua ordine de lucruri urmînd să fie stabilită **nu pe concepții individuale ,sau pe acelea ale unui singur partid** ,este de dorit ca munca **Guvernului Meu** ,de **necesitate națională** , tuturor formațiunilor politice. (apaluze)

"Adaptarea la realitate , aceasta e **formula** care poate aduna pe toți cîți s-au convins , în sfîrșit, că o societate în perpetuă evoluțiune ,**nu poate trăi în cadrul unor legi rigide** și că e **dreptul ei** să ceară **forme noi** ,coresponzătoare împrejurărilor în care se dezvoltă.[.....]

Ar fi de dorit ca **legiurile** pe care munca Domniilor Voastre le vor da Țării , să poarte ,așa dar , prin tendința și prin forma lor, această **nouă pecete**.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați ,

[Buget .Finanțe.C. Argetoianu]

[.....] Guvernul Meu este , prin urmare , nevoit să prezinte un **buget redus** la cheltuielile strict necesare pentru **menținerea aparatului de Stat** ,buget care să ne permită a aștepta vremuri mai prielnice.[.....]

...Conversiunea datoriilor agricole

Pentru a veni în ajutorul **celor apăsați** , ministrul de finanțe va aduce înaintea D-voastră un proiect pentru **conversiunea datoriilor agricole** (apluze prelungite pe băncile majorității) , și în special ale micii proprietăți rurale ;

...Legi privind impozitele și creanțele ...

/un proiect de **revizuire a impozitului global** ;

un proiect pentru emiterea de **obligațiuni industriale** ,care să ușureze situațiunea mării industriei ;un proiect pentru instituirea **Casei de Amortizare** care, pe lîngă atribuțiunea de **lichidare a datoriilor flotante a Statului** ,va avea în sarcina ei și aceea de a înlesni **lichidarea creanțelor private** care nu s-ar încadra în prescripțiunile legii asanării datoriilor agricole.

...Legi privind aparatul funcționăresc

" În strînsă legătură cu bugetul și cu economia generală,ministrul de finanțe vă va supune de asemenea :un proiect de lege pentru **armonizarea funcțiunilor și salariilor funcționarilor publici** , ca o consecință a **reorganizării și raționalizării** muncii în Departamentele Ministeriale.
[reducerea posturilor !]

...Legi privind regiile și alte instituții financiare

"Ministrul de finanțe va mai supune dezbaterilor Dvs:

un proiect de lege al monopolului alcoolului ;

un proiect al **Asigurărilor de Stat** , atît în ceea ce privește imobilele Statului , județului și comunelor, cît și al asigurărilor cuprinse în legile de muncă și ocrotire socială ;

un proiect pentru crearea **inspecției superioare a finanțelor ;**

un proiect pentru complectarea **organizării Curții de Conturi ;**

un proiect de lege pentru **unificarea pensiunilor;**

un proiect pentru crearea **menedei divizionare de argint ;**

un proiect de lege pentru **organizarea comerțului bancar ."**

[Armata .g-ral C.Stefănescu Amza]

...Legi privind organizarea și dotarea

[.....] Ministrul armatei va supune deliberării dvs. mai multe **proiecte de legi** menite a completa organizarea și buna funcționare a diferitelor sale organe constitutive , precum :

Legea **cadrelor** ;

Legea creerii **Corpului Tehnic** al Armatei ;

Legea **Aeronauticii** ;

Legea **Corpului Subofițerilor** ;

Legea pentru asigurarea fondului necesar **dotățiunilor armatei**. (p. 2-3)

[Agricultură **Gh.Ionescu-Sisești**]

...Conversiunea datoriilor

[.....] Puterea de rezistență și capacitatea de producție a agriculturii vor fi sporite prin **readaptarea sarcinilor fiscale** la rentabilitatea actuală (aplauze majorități) și prin **conversiunea pe termen lung și cu dobândă mică a datoriilor**, devenite apăsătoare în urma scăderii prețurilor. (apaluze și ovații prelungite la majorități)

...Încurajarea afgriculturii

[...] "Proiectul de **lege pentru organizarea și încurajarea agriculturii** , pe care îl veți cerceta, este menit să înlesnească această **evoluțiune a agriculturii** noastre spre **noi ramuri da produțiune** , mai variate, mai valoroase și mai rentabile. (**aplauze prelungite, ovațiuni la majorități**) [.....] (p. 3)

[Școala **.Nicolae Iorga**]

...Școli normale, industriale,comerciale

" **Ministrul Școllei** va căuta , prin măsuri de cea mai simplă , dar mai folositoare **legislație** , să ducă și în domeniul **școlilor normale , comerciale, industriale**,unde trebuie înviate atelierelor de meșteri,în domeniul **seminariilor** , unde dreptul Bisericii trebuie restabilit , dar cu **controlul firesc** al celui care plătește, **opera începută în timpul verii** " (aplauze prelungite, ovațiuni repetate la majorități) (p. 3)

[Administrație ad-interim la interne , **C.Argetoianu**]

...Revizuirea legii administrative

" **Legea** pentru organizarea administrațiunii locale,cu **modificările sumare** aduse în sesiunea trecută,**urmează a fi revizuită** Vi se va propune, prin urmare, un proiect de lege de **organizare administrativă** care,**păstrînd parte** din principiile actualei legi, **suprimînd parte din dispozițiile ei** ,și **răspunzînd ideii de ordine , de economie și de simplificare** a apartului administrativ, să creeze un **instrument de cîrmuire** apropiat nevoilor noastre prezente . (aplauze la majorități)

...Organizarea municipiului București

"Împreună cu acest proiect vi se va supune un proiect de **organizarea municipiului București** ,care răspund acelorași **principii de ordine , economie și simplificare** "(p. 3)

[Sănătate, muncă , ocrotiri sociale **dr.I.Cantacuzino**]

...Modificări la legea sanitară

...Unificarea Asigurărilor Sociale

[...] În cursul acestei sesiuni vi se va supune un proiect de lege privitor la modificările de adus actualei **legislațiunii sanitare** și un altul prin care, pentru prima oară, se va realiza **unificarea legislațiunii** noastre , atât de dispartată, în materie de **asigurări sociale** ." (aplauze la majorități) (p. 4)

[**Justiție C.Hamangiu**]

...**Lege nouă a organizării judecătorești**

"Ministrul de Justiție va prezenta votului Parlamentului **o nouă lege de organizare judecătorească** , care tinde a înlătura orice influență a puterii executive asupra puterii judecătorești .(aplauze) ;

...**Înalta Curte de Casație**

o lege privitoare la organizarea **Înaltei Curți de Casație și Justiție** ;
o lege modificatoare a **Contenciosului Administrativ** și

...**Casa de Economie, credit și ajutor a Magistraturii**

o lege pentru înființarea unei **Casa de Economie, Credit și Ajutor a Magistratilor** .
(**aplauze prelungite , ovațiuni, la majoritari**)

[**Lucrări publice -V.Vâlcovici**]

...**Legea drumurilor**

" Ministrul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor vă va propune o cercetare atentă a principiilor cari stau la baza **legii drumurilor** , [.....]

...**Revizuirea legilor Regiilor Autonome**

" Vor veni apoi propuneri de **revizuire a legilor Regiilor Autonome** dependente de Departamentul Lucrărilor Publice și al Comunicațiilor, cu scopul de a da acestor importante instituții de Stat **o haină mai proprie lor**, folosind desigur experiența de pînă azi"(p. 4)

[**Industrie și comerț N.Vasilescu -Karpen**]

" Variațiunea rapidă a conjuncturii economice impune o **ajustarea legilor existente** la nevoile actuale , crearea de **noi legi cu caracter economic** , precum și **revizuirea condițiilor schimbului** nostru comercial cu străinătatea , favorzînd , pe cît posibil, exportul.[...]

...**Modificarea legii energiei**

legea energiei urmează a se modifica în vederea atingerii acestui scop , ținînd totuși seama și de **folosirea** , pe cît posibil , a **combustibilului neexportabil**. Apicarea actualei legi a minelor a pus în evidență **necesitatea revizuirii** unora din dispozițiile ei.

...**Modificări la legea comercializării, a Bursei, a Camerelor de Comerț**

[.....] "**Unele legi** în legătură cu economia Țării , au dat loc la nepotriviri între aceste legi și legiurile mai vechi , precum și la dificultăți de aplicare ; **legea comercializării** , **legea energiei**, vor trebui revizuite și în vederea armonizării lor.[...] Unele modificări urmează a fi introduse în **legea burselor** de efecte și în **legea Camerelor de comerț** , reducîndu-se și numărul acestor Camere , astăzi mult exagerat ." (aplauze la majorități)

[**Apel la solidaritate .Carol, Iorga**]

" Încredințat că aceste vremi pun înaintea fiecăruia , **din orice formațiune ar face parte, probleme de conștiință**, din care poate rezulta acea **solidaritate** pe care **Coroana** , **ca și Țara** , v-o cer, **urez o liniștită și rodnică desfășurare** a discuțiunilor Domniilor Voastre **oneste și patriotice** .(ovații și aplauze îndelungate la majorități)

Declar deschisă sesiunea ordinară a Corpurilor Legiuitoare .Carol "
(aplauze, ovații, trăiască Regele ! urale prelungite)
Mesajul Regal, 15 nov.'31

11.)C.A.Spulber (P:C)discurs la mesaj, 24 nov.'31

(Liga Vlad Țepeș ,Partidul Conservator)

(DAD, MO 6, ședința din 24 nov.'31, p. 74- 77)

[LD : marchează transformarea Ligii "Vlad Țepeș" în **Partidul Conservator**.

Motivul principal: posibilitatea de a fi chemat la putere ;

Conversiunea datoriilor agricole - piatra de încercare ;

Programul și principiile PC - analogie cu PC englez ;

liberalism clasic + partid de ordine + nonintervenționism]

Spulber / nov.'31

[.....] Acum însă cînd **pe primul plan** al preocupărilor politice Mesajul a aruncat chestiunea atît de arzătoare a **datoriilor agricole** , **partidele sunt somate** să spună un **da** sau **nu** categoric. [.....]

/Nonintervenționismul de stat

[LD: la acest capitol doctrinar transpare **continuitatea doctrinară conservatoare; poziția față de exproprierea pămîntului ;și, în noul stadiu, pentru conversiune .]**

" [...]**intervenționismul** , după părerea mea, **este rădăcina tuturor relelor de care suferă această țară** .Dvs știți că intervenționismul acesta **este atît de extins și de adînc**, încît nici nu se mai vorbește de el.Presupun chiar că vă surprinde faptul că mă ocup de această metodă exclusivă de guvernare.Dacă **intervenționismul** este așa de generalizat ,**este el cel puțin expresia unei convingeri ? Deloc.E pur și simplu o practică de inerție** ,care se explică **istoricește**. [.....]

Spulber / nov.'31

#Conversiunea datoriilor agricole

Așa și cu asanarea datoriilor **La acest capitol,țepiștii sunt în dezacord cu guvernul**. Sistemul guvernului este acesta :"**ajutorarea debitorilor prin scurtarea creditorilor și prin ajutorul bănesc al statului**. [...]

Care este **sistemul nostru ?Respectul convențiilor particulare**.Sunt două teze opuse.[...] Este vorba de **datorii.O datorie este un contract de drept privat**.

Ce caută statul în rezolvarea unor contracte de drept privat , pentru care este stabilit că autoritatea judiciară este aceea care trebuie să se pronunțe? [.....]

S-a zis :**acest motiv este camăta**.Dar **ce este camăta ?**

Camăta nu înseamnă numaidecît o dobîndă mare ,ci **o dobîndă pe care debitorul, a acceptat să o plătească !**

Datoriile agricole au fost făcute **în vremuri de belșug**,n-au fost contractate sub imperiul mizeriei fiziologice [...]**"ne-a plăcut la toți să o facem, începînd de la țaran pînă la boier."**

(zgomot, întreruperi)**De unde se vine acum cu această lichidare a socotelilor**

dintre debitori și creditorii !?(p. 76) [.....]

Spulber / nov.'31

«Soluția P.Conservator: conversiune pe baza acordului creditor/ debitor

Dacă guvernul va vota conversiunea,P.C va denunța alianța , cartelul cu guvernul;

Guvernul **să nu țină seama de curente "zgomotoase "** ;"**Țărănismul "** este un fetiș !

/Suspendarea execuțiilor datoriilor pentru 2 ani ;

Conversiune pe baza acordului dintre creditor și debitor ;

/ **Votează Răspunsul la Mesaj**, cu rezerva privind conversiunea. (p. 76-77)
C.A.Spulber / nov.'31

12.) **Victor Iamandi (PNL)** ,discurs la mesaj, 25 nov.'31

(DAD, MO 7, ședința din 25 nov.'31, p. 93- 102)

[LD : text integral xerox Supratitlurile, colorările , parantezele, îmi aparțin.
Metodic, fără menajamente , spulberă opera de **guvernare cu "tehnicieni "** ;

«Conversiunea

" [...] proiectul conversiunii datoriilor agricole - în forma prezentată Parlamentului- provocînd din partea multor cercuri **aprehenziuni îngrijitoare și unele nedumeriri** , și d.**Argetoianu** fiind întrebat , cum va putea să-l realizeze în astfel de condiții - **d-sa s-a mărginit să spună că nu cunoaște proiectul**,că în forma în care a fost prezentat , **aparține d-lui Radian "** (cărui nu-i neagă valoarea de om de stat) dar **demonstrează ușurința cu care tratează Argetoianu problemele !**

" În ce privește **legea conversiunii datoriilor agricole**,**partidul liberal** s-a declarat , prin **glasul d-lui Tătărescu**, și se declară și **prin glasul meu, gata să accepte și să voteze această îndreptățită reformă** menită să asigure **creditul țării** adînc zdruncinat și **să ajute în special țărăimea** să iasă din mizeria economică în care se găsește.

Cînd se va aduce în discuție această lege , ne vom spune cuvîntul cu toată hotărîrea și cu tot prestigiul pe care partidul nostru îl reprezintă.

Noi suntem din acest p.d.v. **pe linia programului nostru ,fixat încă de la Congresul din 4 mai 1930. "**

-ACCuza :"**Paternitatea acestui proiect ne aparține nouă**"

Iamandi : "**Nu cred că vă aparține d-voastră, dle profesor Cuza.Nu confundați agitațiile pe chestiunea cametei cu legea de conversiune a datoriilor agricole**"

N.Robu :"Acum un an și ceva stăteam la închisoare pentru această propagandă pe care o făceam eu"

Iamandi : Spuneam că **PNL** , în ce privește chestiunea asanării agricole **este în chip hotărît pentru rezolvarea ei urgentă "**

-Voce : O votați ?

Iamandi: Cînd se va aduce în Parlament **ne vom spune părerea,dar principial, suntem de acord.Și să fie aplicabilă.[.....]**

Iamandi / nov.'31

13.) **G.Grigorovici (PSD)** , discurs la mesaj, 27 nov.'31

(DAD, M.O. 9, șed. din 27 nov.'31, p. 141- 144)

[LD: o schimbare evidentă de ton, o radicalizare a cererilor, o agresivitate politică , determinată de **accentuarea stării de sărăcie** și de **măsurile de sacrificiu** anunțate de guvern .**PSD-ul în plină speranță de ascensiune**, cu accente de "luptă de clasă" , temperată de doctrina sa reformatoare , în cadrele regimului democratic,parlamentar, pluripartidist. De pe banca ministerială , nimeni nu-i răspunde.]

Grigorovici / nov.'31

«Conversiune "țărănească "

[LD : Atenție la accentul viclean pus pe **instigarea de clasă**, pe demagogia **"țărănistă "**]

"**Am cerut pentru țărani** , nimic altceva decît **dreptul la concordat**.

Și din această cauză , pentru că am cerut dreptul la concordat , **iar d.Argetoianu** , în acel moment , era de altă părere , **era de partea bancară**,pentru că **noi am explicat țăranilor :**

voi țărani nu renunțați la dreptul la concordat ,urgia administrativă s-a năpustit asupra voastră.Dacă îl au negustorii , industriașii și toți mișei și chefliii , care au strivit averea strămoșilor, iar acum au dreptul să spună : <nu mai putem plăti, vrem concordat ! > de ce țaranul, talpa țării , să n-aibă acest drept ? " (aplauze pe multe bănci)

"Aceasta am cerut-o noi, și alături de noi și alte grupări cari au înțeles că nu mai merge înainte , așa cum mergem noi, că trebuie să apărăm interesele țărănimii noastre , care este baza puterii noastre , de națiune și de stat." (aplauze la PSD)

Ei bine, d-lor, **pentru aceasta să fim noi prizoniți ?!**"(p. 143)
Grigorovici / nov.'31

14.) dr.N.Lupu (PT), discurs la mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, ședința din 3 dec.'31, p. 279-286)

[LD: este ultima zi de dezbateri la Mesaj.Președintele camerei roagă oratorii să-și scurteze discursurile, pentru a putea vorbi cât mai mulți.

Imperturbabil, **Lupu ține unul din cele mai lungi discursuri** , spre exasperarea celorlalți

Lupu / dec.'31

«Conversiunea

[LD :Atenție ! ce întoarcere spectaculoasă la dr.Lupu !**Lupu** , radicalul de stînga, devine **apărătorul moșierilor și al proprietarilor urbani !** Sau... de abia acum este , în sfîrșit , sincer și vede unde a dus demagogia deșănțată țărănistă ,sau, biologic, este firească, deplasarea spre dreapta!? Sau, între timp... are și el " interese "?! În orice caz, **convertirea este spectaculoasă !**]

"Am asistat aici,zîmbind, la **diferiții părinți ai conversiunii.Parcă cine știe ce ar fi găsit , fiecare spunea că el a propus-o.**"

Tătărescu a spus că primul , **Simionescu-Bîrlad** (PNL) a venit mai întîi cu acest lucru...

-Simionescu-Bîrlad : "Cînd vine un om mic cu o propunere bună , zîmbiți, iar cînd vine un om mare, atunci este o decepție !"

-dr.Lupu : "Nu-ți dau voie să mă întrerupi"

-N.Simionescu-Bîrlad: Dvs ați pronunțat numele meu, dvs ați agitat în chestia

" **Ligii contra cametei** " ...

-Ștefănescu -Goiceanu :Nu ați urmărit activitatea Ligii , nu-i cunoașteți principiile...

-Simionescu-Bîrlad :**Este o agitație care contribuie la distrugerea creditului...**

Lupu :**autorul indirect al acestei legi este întreg partidul liberal ,cu politica sa bancară de 13 ani încoace... și tuturor celor care au guvernat după el...**El nu pretinde a fi tatăl Conversiunii, dar a luptat pentru ea **Important este cine și cum o aplică.**

Lupu /

...În apărarea moșierilor

" Cum se face că **vechiul conservator, boierul Argetoianu** ,a uitat deoparte pe toți acei **nenorociți mari proprietari ,mai săraci astăzi și mai calici decît țărani ?!**

Vă rog să mă ascultați ,și eu am partea mea de vină și noi toți suntem vinovați față de **clasa marilor proprietari** , căci în focul nostru din 1919 ,**am privit cu toții numai latura socială a problemei ,nu am ascultat nici cuvîntul lui Nicolae Filipescu ,nici al altor conservatori de baștină** (aplauze la Liga Vlad Țepeș) ,**care apărau acest punct de vedere , și punctul de vedere al producției.**

Apoi, d-lor,**proprietatea mare** ,așa cu defectele ei, lăsînd deoparte pe absenteiști și pe toți aceia care nu lucrau moșiile,**erau modele de agricultură** și, așa cum au fost atunci, puteau să fie și astăzi și mîine ,așa că **nu putem să lăsăm deoparte pe marii proprietari** ,tocmai pentru că ei au fost cei mai gospodari [...] **Trebuie să-i vîrîm și pe ei în conversiune.**

Să nu-mi spuneți că fac demagogie ! Să mă trăsnească sfîntul , dacă mă gîndesc la altceva decît la interesul tuturor ! (apaluze prelungite la majorități și la P.Ț)

Trebuie să vă gândiți la toate clasele. Trebuie să vă gândiți d-lor și la clasa nenorocită a proprietarilor ipotecați. Este o rușine pentru țară, să trăiască de zeci de ani de zile pe seama proprietarilor urbani și să-i silească să primească pe cine vrea, cu chiria pe care o vrea, și să-i supună la toate impozitele, dacă se poate."
Lupu / dec.'31

▣ Soluția PȚ: moratoriul datoriei /restabilizarea leului.

(vezi la fișier Economie sau PȚ)

O asemenea conversiune generală nu se poate face însă ! Riscă să dureze peste 20 de ani, se poate târăgăna, ca și reforma agrară. [...]

"De ce să spunem în toată lumea :suntem bogați !? România este bogată în potențial, dar astăzi este săracă. Este falită, de ce să ne ascundem ? Suntem faliti !

Fiindcă măsurile d-lor monetare au întins așa metrul încît ne-am prăpădit.[...]

Trebuie d-lor, un moratoriu pentru datoriile interne și externe."

...Apel înduioșător la Iorga

Cît privește pe șeful guvernului, el este profesorului Iorga !

"Nu te doare pe d-ta în inimă aceste reduceri școlare care lovesc pe acești nenorociți învățători ? Eu sunt sigur că te doare pe d-ta . Dar decît aceasta, de ce să nu facem altfel ?

...Apel înduioșător la Franței!

Să spunem Franței, d-lor : ce vreți d-voastră vreți un popor de oameni dîrji și tari, ori niște păcătoși, care să moară în fața primului atac ?

Apoi, d-lor, să mă iertați, au să aibă milă mai mult de Germania, decît România ?

Să ne pună să plătim un miliard pe an, nu cinci ! (apaluze la mulți)

Și dacă nu pot bancherii , poate statul francez, că nu este o sumă așa de grozavă !

Ce , d-lor, noi nu suntem un oarecine , aici, în Orientul Europei ?

Să știe Franța că noi, suntem aici sora ei cea mai sfîntă și mai apropiată ,

care, dacă va trebui , va pieri odată cu dînsa, ori va învinge , cum a învins "

(apaluze prelungite) (p. 284) [...]

-Lupu : "Sunteți pe putere , nu pe principii.Dar un lucru vă spun, d-le primministru,

că oricît s-ar împărți partea aceasta din extrema dreapta , din majoritate,

țin să vă asigur că, cu tot ce s-a întîmplat,în ce privește proiectul conversiunii,

necomplect , așa cum este , dar cu unele amendamente ,

ce va lipsi aici, la majoritate , veți găsi acolo, la noi"(aplauze la majorități și PȚ)

- Iorga : " Dle doctor, eu mulțumesc pentru bomboană, oricare i-ar fi învelișul " (ilaritate)

Lupu / dec.'31

15.) Samuel Singer (P.Evreesc) , discurs la mesaj,3 dec.'31

Singer / dec.'31

▣ Conversiune: pro-țărănism

"Știți dvs , pe de altă parte, cine sunt creditorii satelor ?

Ei sunt numai băncile populare , băncile cooperative și capitaliștii particulari, sau marile bănci românești agricole.

"Pentru țărani, avem însă posibilitatea la îndemînă să aducem mijloace de îndreptare a situațiunii lor.Iată ,acum se vine cu legea conversiunii datoriilor agricole , pe care eu, în numele partidului nostru, declar că o vom vota cu ambele mîini, deși avem un singur regret : ea nu salvează creditul general, pe de o parte,iar pe de alta , nu e suficient de largă.

" Noi am vrea să se dea țărănilor , odată cu această conversiune și posibilitatea creditului , pentru a se putea ajunge la situațiunea ca țăranul să se însănătoșească economic cu adevărat, pentru că noi primii ne dăm seama că o pătură țărănească sănătoasă în această

țară, însemnează posibilitatea de **însănătoșire și trai normal**, economie **pentru toți cetățenii acestei țări**. “ (apaluze) (p. 303)
Singer / dec.'31

16.) **Corneliu Zelea -Codreanu** (Gruparea “C.Z.C”) ,discurs la Mesaj, 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. Din 3 dec.'31, p. 304-306)

[LD: **cel mai tânăr deputat ; prima oară în Parlament ; ultima zi de dezbateri la Mesaj ; vorbește după deputatul evreu , Samuel Singer.**

Codreanu / dec.' 31

▣**Conversiunea**

“ În ce privește cealaltă teorie, **teoria conversiunii, sunt pentru ea**.Acesta însă nu este un medicament.**Medicament este acela care omoară cauza boalei**,adică microbul.

Conversiunea este un balon de oxigen , pe care onoratul guvern îl administrează economiei naționale.**Sunt pentru proiectul conversiunii și-l voi vota .**

Țin însă să vă spun : **aștept să văd și alte soluțiuni și mai ales soluțiile acestea categorice care se cer** pentru nenorocitele vremuri de astăzi.” (p. 305)

CZCodreanu / dec.'31

17.) **C.Ifrim** (raportor la Mesaj) , discurs -concluzie , 3 dec.'31

(DAD, MO 14, șed. din 3 dec.'31, p. 311- 317)

[LD: **este clar că face parte din discipolii lui Iorga și ACCuza, ca “sămănătorist” și ex- PND-ist ; ca raportor la mesaj , își construiește toată pledoaria mai puțin pe contrareplici doctrinare , cit pe patetice argumente morale și afective.**

Pare a fi foarte sincer,apără din toate puterile guvernul Iorga -Argetoianu și ideea guvernului în afară de partide , atribuind partidelor toate relele .]

Ifrim / dec.'31

▣**Legiferarea.**

Are credința că **proiectele de legi financiare**, în deosebi **conversiunea, nu puteau fi înfăptuite** decît de un guvern “**în afară de partide**” .

Are în amintire experiența PNL cu reforma agrară.Ce inversări, ce opoziție, chiar de la partizani interesați ! De aceea , **partidele ar fi trebuit să fie mulțumite că legile sunt aduse de un guvern în afară de partid.Aceasta a fost și credința MSR.** (p. 313)

▣**Conversiunea**

Trancu -Iași a calificat bugetul de adaptare **ca fiind < de provocare>**

Tătărăscu a revendicat pentru PNL **paternitatea conversiunii** (imitîndu-l pe Duca care afirmase că țărăniștii sunt feciorii de bani gataa reformelor liberale !) ;

Lupu, ACCuza, Șeicaru **au protestat , revendicînd ei această paternitate !**

Deputatul **Spulber**, consideră conversiunea , **ca intervenție a statului în relațiile dintre creditor și debitor, rădăcina tuturor relelor** de care suferă țara.

Actualul guvern nu revendică această paternitate.

“Însăși **Constituția țării , în art. 21** prevede : **< statul poate interveni prin legi în raporturile dintre acești factori , pentru a preveni conflictele economice sau sociale . >**

Ori, se recunoaște de toți, și de PNL, prin Tătărăscu, că **< Proprietatea nu se mai găsește virtual în mîinile țărănimii ,ci în mîinile creditorilor care o speculează.>**

“Poate statul să nu intervie , poate lăsa pradă desființării ,marea reformă agrară ? “ (p. 314)

...sub zodia lui "dacă"

Ce s-ar fi întâmplat **dacă** , în înțelegere frățească , partidele politice ar fi mers **în lumea satelor** , ca de acord **să facă reforma agrară ?**

Să o facă **complectă** , cum trebuia , din primul moment ? [...] **dacă** am fi făcut această mare reformă ,**pe deplin, din primul ceas**, dînd **plugărimii creditul necesar**, și puțința unei munci raționale a pămîntului ? [.....]

Ifrim / dec.'31

18.) Nicolae Iorga , final dezbateri Mesaj, 3 dec. '31

(prim ministru, ministru Instrucțiune, Culte, Artă) f

(DAD, M O 14, șed. din 3 dec.'31, p 317- 319)

[LD: Iorga mîhnit, furios, jignit, ofensat, supărat , contra-atacînd !

Discurs patetic, prin excelență moral-politic , apărîndu-și mai mult statutul intelectual-cultural decît guvernarea .Primit cu aplauze prelungite, ovații , de majorități .

Deși declară că nu intenționează să jignească pe nimeni, vorbește foarte “de sus”, ironic,disprețuitor,caustic, la adresa celor care , în vreun fel, au contestat legitimitatea și competența echipei sale de guvernare .]

Iorga / dec.'31

«Legiferarea

“**Sunt persoane nemulțumite cu legislația noastră** ,nemulțumite pentru nu știu ce alte legi, fiindcă noi acuma nu am votat nici una.**Pentru legile din iunie ?**Apoi d-lor, să avem puțină memorie cu toții! În iunie am venit cu **o declarație** : eu vin cu proiecte de legi , **eu aduc proiecte de legi** ;Proiectele de legi **le discutați** dvs.în secțiuni; eu **primesc modificări**. Și am primit modificări , și la Senat, cu reprezentanții tuturor partidelor,

[Învățămînt]

legile mele școlare au fost votate în unanimitate. (aplauze la majorități) Și a fost o mare bucurie pentru mine.Dar dacă legile acelea erau așa de primejdioase pentru dezvoltarea învățămîntului,**de ce nu mi s-a spus atunci ?**Ce ?**Sunt oameni care au nevoie de patru luni de zile ca să vadă pericolul** care amenință unul din principalele așezăminte ale acestei țări ? Apoi, să mi se dea voie ,**eu discut cu omul care înțelege în patru ceasuri** ,dar cu **omul căruia îi trebuie patru luni ca să înțeleagă** ,orice **discuție este inutilă** , fiindcă aceasta înseamnă că **nu înțelege** deloc sau că **nu vrea să înțeleagă**. “ (aplauze la majorități)

[Agricultură]

“ Dar, bine, au fost **legile d-lui Sisești**. **Au fost combătute aici, dar în ce ton ?**

În ce **ton obiectiv, amabil**, recunoscîndu-se că sunt vreo două - trei - una a monopolului care a ieșit foarte rău și în Serbia și în Bulgaria; o alta , aceea pe care am luat-o noi -parcă **soluțiunile pe care le luăm noi , le luăm pentru că sunt ideale ?**

Sunt singurele soluții care se impun într-un anumit moment .

Și, **dacă soluțiunile luate** pentru binele statului român **nu produc rezultatele așteptate** , **orice bun român nu trebuie să aibă bucurie pentru aceasta,ci trebuie să aibă o adîncă părere de rău** și trebuie să lucreze pentru ca partea care nu ar fi ieșit cum se aștepta să fie îndată, prin silințele tuturor, **îndreptată**.(**aplauze la majorități**) [...]

De ce să ataci legile pe care le-ai votat ?Legi pe care le-ai combătut academic,**ori legi care nu au apărut niciodată ,proiecte care nu au fost discutate pe secțiuni?**

De ce nu aștepți greșeli de acelea , așa de mari [...](p. 319)

N.Iorga / dec.'31

19.)CONVERSIUNEA -II-Argetoianu

19 a)CIC[Dinu] Brătianu (PNL-1) Declarație 11, 12 dec.'31

(DAD, MO 21, 22, șed. din 11 și 12 dec.'31)

[LD: Fișă; doc.nexeroxat .]

▣PNL:pro-conversiune

Declarație că **PNL va conlucra cu guvernul pentru Conversiune.**

Dezmente speculațiile ce se făceau pe această temă.

Adjudecă pentru PNL paternitatea Conversiunii, ceea ce stîrnește o vie polemică ,
în care fiecare își adjudeca paternitatea !
CICBrătianu, 11, 12 dec.'31

19.b.)Conversiunea datorii agricole-Argetoianu

La 16 dec.'31, se anunță **amînarea Conversiunii**, pînă după vacanța parlamentară.

Pînă la lege, **se anulează execuțiile silite pentru datorii.**

La 25 februarie1932 , se depune în dscuția Camerei proiectul pentru Asanarea datorii agricole.

Ministru de finanțe, **C.Argetoianu**.Raportor, **Vasilescu-Valjean**

▣LD:Considerații generle

[LD : nu știu istoric care să fi avut nebunia, încăpățînarea , să parcurgă dezbaterile la **această lege** , care a fost trecută la **ordinea de zi a patru guverne.**

Cu o răbdare de care, azi, nu aș mai putea da dovadă, căutînd nici eu nu știam ce, am parcurs toate acele sute de pagini, le-am fișat, le-am xeroxat , le-am migălit...

Căutam, de fapt, **realitățile românești**, dincolo de doctrine, programe, declarații de partid, memorii, istorii .Căutam , de fapt, **fața adevărată** a unor politicieni, dincolo de apartenența lor politică de laudele partizane sau de atacurile adversarilor .

Căutam , un posibil răspuns , la drama istorică din 1940, la tragedia de după 1948, după **marile evenimente -reforme din 1918-19 :întregirea , împrăștierea, votul universal**.Răspunsul cel mare nu l-am aflat . Adevăruri parțiale, da.

Încerc și mai sper...

19.c.)Gh.Tătărescu (PNL-1) ,la Conversiune, 25 febr.'32

(DAD, MO 50, șed. din 25 febr.'32)

[LD: fișă; doc.nexeroxat .]

▣Declarație

Conversiunea -problemă de stat , cu caracter social și național.

PNL a înscris în Programul său Conversiunea , ca punct dominant (Congresul mai'30)

Deputații PNL au colaborat la Comisii, insistînd pentru conversiunea egală , rapidă , uniformă, echitabilă, (pentru **toate categoriile de debitori**)și **obligatorie față de toți creditorii ;**

Conversiunea făcută astfel încît să mențină creditul , în general,și creditul țărănesc, în special.

/Legea Iorga-Argetoianu

Legea Iorga-Argetoianu are greșeli, imperfecțiuni :a adus legea **fără a asigura finanțarea ; a creat artificial categorii de debitori ; este o legiferare greșită, nedreaptă;**

Dar **PNL** nu poate primejdui , prin votul său, soarta Conversiunii .

Va vota legea cu speranța perfectării.

Tătărescu / febr.'32

19.d.) **C.Spulber** (Liga Vlad Țepeș(P.Conservator) , 25 febr.'32

(DAD, MO 50, șed. din 25 febr.'32)

[LD: fișă; nexeroxat .]

#Legea conversiunii=un pericol,operă răufăcătoare

Liga se consideră **străină de orice "combinație politică"** ,independentă de "**contingențele electorale**" ;

Consideră conversiunea **un " pericol ce amenință temeliile moral- politice ale statului"** ,
"operă răufăcătoare "

Lasă toată **răspunderea pe seama guvernului Iorga-Argetoianu .**

/ Va vota contra legii .

Spulber/ febr.'32

19e.) **Gh.Brătianu** (PNL-2),Declarație , 26 febr.'32

(DAD, MO. 51, șed. din 26 febr.'32)

[LD: fișă; doc.nexoraxat .]

≡Conversiunea

PNL a avut conversiunea în atenția sa încă de la 20 aug.'30. ;Și-a fixat-o în **programul minimal** (7 nov.'30) ;**A avut conversiunea și în programul său electoral;**

Conversiunea , dublu caracter : liberal (descătușarea inițiativei) și național (perpetuarea structurii actuale a proprietății rurale)

/Etapetele conversiunii

Congresul gral al PNL a prevăzut 2 etape :o **pășuire generală, scurtă, pînă la legiferare;**

Eșalonarea pe termen lung a datoriilor

Statul să nu suporte sarcinile fiscale , să fie doar intermediar .

/Extinderea și la datoriile urbane

Este și pentru **conversiunea datoriilor urbane;**

/ Va vota conversiunea ca pe un prim pas.

Gh.Brătianu / febr.'32

19.f.) **Florin Zaharia** ("gruparea politică Manoilescu ") 29 febr.'32

(DAD, MO 52, șed.din 29 febr.'32)

[LD: fișă.nexeroxat]

≡Conversiunea

/ Elogiază pe **M.Manoilescu** care, în **timpul guvernării PNT , (1930) în colaborare cu Virgil Madgearu, a făcut un plan amplu** care, însă,a întâmpinat însă **rezistență atît în PNT cît și în PNL.**

-Voce PNL: Era în concurență cu Madgearu !

-Zaharia :toate **partidele au fost inconsecvente** în materie de conversiune! ...

Singura **consecvent-opoziționistă a fost gruparea "Vlad Țepeș"** ,adversară a conversiunii.

19.g) **N.Cornățeanu** * (Liga Agrară-Argetoianu) ,1 mart.'32

(DAD, MO. 56, 1 mart.'32 , p

[LD: fișă ; nexeroxat **Atenție la Notă !**]

≡Conversiunea

Conversiunea este importantă pentru România , "stat țărănesc" și "exportator agricol"

...țaranul și datoriile

Există unele învățături de care trebuie ținut cont pe viitor : **țaranului, să ne ferim să-i dăm cu ușurință credite ; să gândim la valorificarea produselor lui !** (pentru că el nu-și valorifică capitalul, ci munca ieftină a brațelor lui)

Agricultorului mare, scăpat de expropriere, să-i dăm atenția cuvenită !

Agricultorul mare să fie un ex.pentru țărani, să introducă mașinismul, semințe selecționate ...

«Liga Agrară:conversiune generală și obligatorie

Liga Agrară este pentru **conversiunea generală și obligatorie**. Dar... conversiunea să nu se facă pe criteriul datoriilor agricole ci, pe certitudinea că este agricultor .

Să nu fie incluși agricultorii care și-au arendat moșiile

*Notă N.Cornățeanu (Liga Agrară -Argetoianu)

"Agrarienism " și " Industrialism " , 28 febr.'32

"Politica noastră agrară " 22 mart.'32

(Rev."Parlamentul Românesc " 28 febr.'32, p. 7; 22 mart., p. 13))

[LD:scrie un serial la revistă.Înainte de aceste 2 articole , publicase " **Țărănism și Agrarienism**" Vezi pe larg la **fișier Agrarienism]**

[LD: În sfârșit, iată un bărbat politic care pune conversiunea la locul meritat : **nu este o realizare pozitivă a politicii agrare a statului** :un pas înapoi -o revenire la prroducția familială a țaranului, care nu a putut fi antrenat în politica capitalistă.

Adaug eu : este de aceea **o prostie să fie pusă pe același plan cu împroprietărirea** ,ca importanță ,să fie privită **ca o reformă !**

Este o consecință a carențelor reformei agrare ,o stare de faliment financiar.Atîta tot.]

Cornățeanu / mart.'32

«Conversiunea =legea unui eșec.

Rareori opinia noastră publică a fost angrenată , ca acum, cu ocazia proiectului de conversiune.

"Și totuși, **conversiunea datoriilor agricole** , cu toată uriașa importanță socială

ce o are , și cu toate sacrificiile ce le cere, **nu va putea fi înscrisă în rîndul realizărilor pozitive de politică agrară a statului nostru.**

" În fața crizei mondiale, **aparatură noastră agrară s-a dovedit insuficient și neputincios**, de a ține piept concurenței mondiale, **și atunci a intervenit** ,ca și în războiul cu armele, **retragerea pe linie defensivă a frontului nostru de producție.**

Suntem decamdată singura țară , care, prevăzînd durata luptei și mijloacele insuficiente de luptă, **am ordonat retragerea.**

"**Conversiunea rupe lanțul care angrenase în special mica proprietate în sistemul de producție capitalist**, și-i dă posibilitatea să se retransereze în vechile ei poziții de luptă ale producției familiale. [**LD: exact !**]

...Intensificarea(extensivitatea) producției agricole ?!

"Orice investiție agricolă, orice tendință de intensificare, **trebuie azi bine cumpănită.**

Extensivitatea agriculturii , va avea **repercusiuni tot mai adînci asupra industriei și comerțului** și **numai cînd echilibrul între stat și oraș, între cîmp și uzină,va fi restabilit, numai atunci prima perioadă a crizei va fi trecută.**

Panta pe care o coboară prețul produselor agricole e **urmată inevitabil de industrie și comerț**. Cît va mai dura panta, este greu de spus.

Cînd va fi terminată, **va urma o a doua fază a procesului de adaptare a agriculturii noastre , la noile condiții.**

Atunci va trebui să avem programul nostru agrar, gata, elaborat și aprobat de toate partidele, de toate grupările și de toți aceia care s-au convins că agricultura noastră,

Chiar cu un program mediocru, dar continuu aplicat, va ajunge mai degrabă la țel. **Grija noastră de căpetenie va trebui să fie scoborîrea costului de producție în agricultură.** Este cea mai mare și cea mai grea problemă de economie rurală, celelalte sunt simple înflorituri.

Dr.N.Cornățeanu / mart.'32

19.h.)Traian Dimitriu -Șoimu (PND-Iorga), 4 mart.'32

(DAD, MO 53, șed. din 4 martie, p.2009)

«Conversiunea=cea mai mare reformă

"Reforma aceasta desigur că este **o reformă de un interes capital.** Este desigur **cea mai mare reformă în legătură cu agricultura care s-a făcut în decursul vremilor.**

Această reformă trebuie **să fie făcută curajos**, să fie cât mai **largă**, și după părerea mea, cuprinzînd **întreaga populație a agriculturii.**[...]

Cred că **este timpul ca această chestiune să fie soluționată**, și dacă țara va constata că **toate organizațiile politice au toată bunăvoința** îndreptată către această pătură a muncitorilor agricoli, mai mari sau mai mici, și dacă vom putea, **pe deasupra deosebirilor de partid, să dăm o legislație bună**, desigur că vom fi mulțumiți cu toții că am concurat la **îndreptarea agriculturii prin consensul și bunăvoința tuturor.**[.....]

...Lege deasupra partidelor

Poate că partidele politice cari mai găsesc rezerve de făcut asupra ei, **se gîndesc ca să speculeze și aceasță reformă ca o operă de partid.**

Dar **această reformă**, ieșind din cadrul unui partid politic, și fiind făcută cu sprijinul tuturor partidelor[...] **va închide** posibilitatea pentru totdeauna și în ce privește **supralicitările**, și în ce privește **împăunarea** cu reformele ce se fac [...]

Merită toată stima și toată considerația oamenii de cinste, de curaj și de hotărîre **cari conduc azi destinele acestei țări"** (p. 2009)

R.Dimitriu -Șoimu //conversiune//,mart '32

---

19 i.) Emil Ottulescu (Liga Vlad Țepeș), 4 mart.'32

(DAD, MO 55, 4 mart.'32.)

«Conversiunea=intervenționism brutal

[LD:fișă, nexeroxat]

Reafirmă consecvența cu care **Liga s-a opus conversiunii**, refuzînd să participe la Comisia de **pregătire** ;

Liga consideră **criza trecătoare**, situația se va îndrepta,este **greșit să se ia măsuri cu caracter definitiv pentru următorii 30 de ani** ;

Legea trebuie abordată ca o **problemă economică**, nu ca o **chestiune sentimentală**;

Discutarea conversiunii a stopat totul :debitorii nu-și mai plătesc datoriile,nu pentru că nu mai pot, ci așteptînd conversiunea ;**băncile nu mai acordă împrumuturi** ;

legea este **un intervenționism brutal al statului, justificat de "pericole sociale"**!

...o nouă operă filantropică

Fals ! nu trebuia făcută o nouă operă filantropică, ca la expropriere !

-----

*Notă:respingeri individuale a conversiune

Cum în conversiune intrau și **cavalerii Ordinului "Mihai Viteazul"** ,g-ral Cantacuzino-Grănicerul - **în numele cavalerilor I.Mihalache, Pamfil Șeicaru, M.Manoilescu, Vict.Slăvescu - cereau să fie scoși din această prevedere .**
Ottulescu / mart.'32

19.j.)Teodor Roznovanu (PSD), 4 mart.'32

(DAD,MO 55, 4 mart.'32)

[LD: fișă ,nexeroxat.]

«**Conversiunea= înșelarea țăranilor /asanarea băncilor**

Legea este făcută **pentru înșelarea țăranilor și asanarea băncilor și cămătarilor ;**

PSD este **contra asanării proprietății mari și mijlocii ;**

...**Proletariatul, socialismul va rezolva**

Proletariatul este singurul purtător al unei politici revoluționar-agrare;

Socialismul, cu economia sa dirijată ,va rezolva..

"Steaua dvs se scufundă în noapte, steaua noastră se ridică falnic spre cer " ...

Roznovanu / mart.'32

*Notă Frațiune PSD

Pe 23 mart.'32, **Al. Lucian** , în numele "**fracțiunii parlamentare**" din PSD [?!]

votează pentru Conversiune (fișier, MO 67, 23 mart.'32)

19.k.) I.Cătuneanu (LANC) ,4 martie '32

(DAD, MO 53, șed. din 4 martie, p. 2009- 2012)

[LD: p.d.v.**conservator-agrarian** ;reduc la "**demascarea " cămătarilor și băncilor evreești, pentru toate mizeriile economice ale țării.**]

Cătuneanu /

#Greșeli în politica agrară.

"Măsura conversiunii izvorăște **dintr-o aspră necesitate** , ce se explică nu numai prin **criza mondială** ,dar care își trage origina în bună parte **și din greșelile celor cari timp de un deceniu au guvernat rînd pe rînd România**.[....]

Această **criză** apăsînd greu asupra vieții noastre economice , este incontestabil că **sporește suferințele** noastre actuale.Dar **nu se poate tăcea de la această tribună asupra greșelilor care s-au săvîrșit la noi față de agricultură** ,care este cea dintîi ramură de producție și cel mai bogat izvor de venit național."

...Reforma agrară

" Prin **reforma agrară** s-a înfăptuit **operă de dreptate socială** **ce nu mai putea întîrzia;** iar în **provinciile unite** s-a făcut mai mult decît aîft , **s-a săvîrșit un act de considerabilă întărire a naționalității noastre.**

"Dar noua proprietate ,fie creată fie sporită prin împroprietărire , **se cerea să fie consolidată .** **[...] printr-un credit ieftin , acordat cu promptitudine și bine controlat .**

Ce au făcut guvernanții noștri ?

În această țară eminate agricolă, în loc să întemeieze un credit agricol, au venit cu creditul industrial.[...] Eu cred că în această privință **s-a comis o greșală** în ce privește **clasificarea necesităților** de prim ordin [...]

Mă întreb ,de ce **guvernanții noștri nu s-au inspirat din fapta cuminte și prevăzătoare a înaintașilor noștri din România -Mică ?** [...] **Urmașii lor** din România-Întregită au făcut o **politică diametral opusă :au neglijat primatul agriculturii** [...] A fost desigur, o greșală."

Cătuneanu / mart.'32

#Camătăria jidănească

" Dar intervine **a doua greșală** de care **s-au făcut vinovate toate partidele politice** cari ne-au **guvernat** în primul deceniu al României Întregite: **s-a lăsat țărănimea în voia soartei** .

Nu s-a mai îngrijit nimeni de această țărănime împrăștiată.[...]s-a lăsat în mâna **cămătarilor** [...] deși aveam la dispoziție un instrument făurit de alții [...] **în teritoriile alipite** cari au aparținut odată fostei monarhii habsburgice, **funcționa o lege contra cametei** .

Legea a dat roade timp de 50 de ani și în Germania.[explică principiile legii]

Legea aceasta **nu s-a aplicat** nici în noile provincii, **deși nu fusese anulată**, spunându-se că a căzut în **desuetitudine** Dacă ar fi fost aplicată, "**am fi salvat** în bună parte **Maramureșul de cămătăria jidovească** , acel județ oropsit , unde **neamul ni se stinge**,unde **jidovimea crește și înflorește** . (apaluze la LANC) [...] **Profită jidovimea parazită** a cărei **îndeletnicire atavică este cămătăria atroce și distructivă.**"

Cînd interesul aceluiaș **neam venetic** cere să se aplice ceva din vechiul regim **legea executărilor silite** - prin care **se desrădăcinează populația de baștină**, ea se aplică !

[dă o serie de exemple din Maramureș]

Samuel Singer îl **contrează** ....

CZCodreanu îl **secondează** ....

Cătuneanu / mart.'32

▣Reducerea creanțelor!

Argumentează de ce **creanța poate fi ajustată**, deoarece nu intră în ceea ce înseamnă "proprietate" , în dreptul real...

M.Ghelmegeanu : Înalta Curte de Casație s-a pronunțat în alt sens,la interpretarea **art. 17** din Constituție

- **Cătuneanu** : Jurisprudența Curții de Casație nu este constantă...

-**GGGhițescu** : Și noi ce trebuie să luăm în considerație,părerea Curții sau a dvs.?

-**Cătuneanu** : **Art. 21** din Constituție prevede că **statul poate interveni prin legi în raporturile dintre factori, pentru a preveni conflictele economice și sociale.**[....]

Concluzia : nu se poate ca , din scrupule constituționale, să se mai tolereze situația.

[...] În afară de **nordul țării** , și în special de **Maramureș**, unde **fiecare casă jidănească este o circiumă și o officină de cămătărie**, creditorii cei mai mulți , sunt **băncile**.[.....]

Sunt bănci care **merită tot sprijinul :băncile de credit popular** de peste

munți.**Nu cum a procedat ministrul de finanțe Argetoianu, care a sprijinit banca jidanilor Blank și Szopkes** , cu 2 miliarde

Cătuneanu / mart.'32

▣Conversiunea- trebuie sprijinită

" După convingerea mea, închei zicînd: **să colaborăm** cu toții spre a făuri din proiectul propus **un instrument necesar de păstrare a pămîntului strămoșesc** în mîinile acelor care de veacuri îl fac să rodească și care astăzi , ca și în trecut, constiuie **elementul susținător de stat** " (**aplauze LANC**)

Cătuneanu / mart.'32

19.I.)**M.Ghelmegeanu (PNT)**,4 martie '32

(DAD, MO 55, șed. din 4 mart.'32)

▣Convesiunea

[**LD: fișă; nexeroxat**]

Vorbește în numele **PNT**.În Comisia actualului proiect de lege, **Armand Călinescu** a prezentat un **Memoriu**(**LD: altul decît al lui Madgearu din 1930 ?-nu se înțelege**)

Între cele două proiecte există mari deosebiri :

/ **Memoriul lui Armand Călinescu** a insistat pe **asanarea agricultorilor, pînă la 10 ha**, pe cînd prima variantă Argetoianu avea o tendință "bancaristă" și era favorabil proprietății mari și mijlocii

Ghelmegeanu / mart.'32

19.m.)Pamfil Șeicaru (ziarist, independent), 8 martie'32

(DAD, MO 56, 8 martie ' 32)

«Conversiunea

El luptă pentru conversiune, indiferent cine o face.

19.n.)D.R.Ioanițescu (PNȚ),4 , 5 martie '32

(DAD, MO 53 , șed. din 4 mart.'32, p. 2014-2019 ;

MO 54, șed. din 5 mart.'32, p. 2033-2039)

[LD:xerox integral.Discurs amplu, sistematizat, documentat, din p.d.v. economic, social și moral.

Punct de vedere **radical-țărănist**, deseori **în discordanță chiar cu linia PNȚ ;**

Conducător al **Băncii de Credit Ilfoveana**, susține , în egală măsură,

interesele **băncilor mici de credit**, și interesele **plugarilor cu proprietăți mici.**

O face cu **competență**, cu **patos**, cu **argumente** , cu **talent oratoric.**

Stabilește o nouă paternitate a conversiunii : Regele !]

DRIoanițescu / mart.'32

/Paternitatea conversiunii:PNȚ

PNȚ ia parte la discutarea legii :

a) pentru că paternitatea ideii conversiunii îi aparține ;

b) pentru că în guvernarea sa s-au emis primele creațiuni de asanare ;

-Argetoianu :Cei ce n-au nimic în comun cu paternitatea ideii , o invocă;**acei** ce este răspunzător în chestiune, nu !

-Ioanițescu : Să dăm Cezarului ce e al Cezarului.Știm cu toții **cui aparține inițiativa proiectului de față** , care la serbarea școalei de agricultură , a căpătat înalta aprobare regală .Este locul să strigăm cu toții :**Trăiască MS,Regele Țăranilor , Carol al II-lea !**

(aplauze prelungite, Adunarea ovaționează în picioare)

Vom spune că **paternitatea ideii și primele înfăptuiri** , nu pot fi separate de **guvernarea național-țărănistă.**

-C.Zamfirescu : Paternitatea nu este niciodată sigură, **numai maternitatea.**(ilaritate)

-D.R.Ioanițescu :**Toate partidele au evoluat și și-au schimbat rînd pe rînd ideile ;**

problema conversiunii nu s-a pus decît **după stabilizare**, odată cu scăderea catastrofală a prețurilor la cereale ;atunci a apărut din partea **guvernului stabilizării prin Memoriul - Mihail**

Manoilescu din (iunie'30) ,urmat de **Memoriile lui Madgearu și M.Popovici** (depuse la delegația economică a guvernului, care nu concordau ,pentru că ideia a evoluat treptat)

-Otetelișanu (PP) :**Mareșalul Averescu** pusese problema încă din martie '30....

-I.Isac :**Emanoil Antonescu** ,a înaintat un **Memoriu** Regenței, în 1929....

-DR.Ioanițescu :**PNL** (Dinu Brătianu , V.Alimănișteanu) a preconizat consolidarea creditului agricol,cu **amînarea** (eșalonarea) **datoriilor, reducerea dobînzilor, nu asanarea lor ;**

PNL voia trecerea **datoriilor sătenilor la instituțiile liberale** , (Banca de Agricultură) **care voiau să zălogească cu ipotecă pămînturile plugarilor.**"(p. 2014-2015)

Ioanițescu / mart.'31, retro'21

***Notă:Argetoianu și reformele**

DR Ioanițescu recunoaștea că **Argetoianu** este **omul soluțiilor practice**;a fost un **factor determinant** în înfăptuirea reformei agrare:**la Iași (1917)a votat contra**;dar , în 1921, cînd

"stînga" a pus în dificultate pe ministrul reformei agrare, Garoflid, **Argetoianu** (ministru la Interne) a intervenit cu toată autoritatea și s-a votat legea ! Recunoaște acest lucru, pentru că, după reforma agrară -vîrfurile reformelor sociale-conversiunea este a doua ca importanță..

▣Conversiunea

Atît la reforma agrară, cît și la conversiune, **principiul de bază** trebuie să fie ca **pămîntul să fie al celor ce-l muncesc**.

...Conversiunea de drept

Conversiunea de drept (cu reducerea creanțelor , cu ștergerea unei părți din datorie) , **"am avut-o eu cel dintîi "**, în 1930.[invocă polemica dusă în presa liberală ("Viitorul" și "Independența") față de Memoriul lui Manoilescu; citează masiv din articolele lui, apărute în "Ilfovul și Vlașca" și din interviul dat de el la "Curentul" în care spunea:

< Întîi să se lichideze "trecutul" , prin conversiunea datoriilor agricole.

Al doilea, să se aranjeze "prezentul" printr-o legiuire drastică contra cametei și mai ales a cametei clandestine.

Al treilea, să se garanteze "viitorul" prin înființarea urgentă a creditului agricol de investiție și exploatare. >]

Opiniile lui de atunci , împărtășite de C.Stere, au atras "fulgerele " unor miniștri național-țărăniști și atacurile vehemente ale presei de opoziție, care-l taxau de "demagogie", "îndemn la rebeliune", "torță incendiară", "bolșevism" etc. etc.

[**urmează o vie polemică DRloanițescu- Andrei Corteanu (argetoianist),-Florin Zaharia (manoilescian) privind contribuția statului la asanare]** (p. 2018)

...Conversiunea forțată , ștergerea datoriilor

"Pare că sunt izolat în părerea mea ,cum părea că sunt izolat în 1930 - cînd, în dezacord cu unii din membrii partidului nostru, am propus conversiunea forțată și ștergerea datoriilor pînă la 5.000lei cerînd ca **statul să găsească mijloacele de finanțare.**

Însă nu mai departe de **doi ani, conversiunea de drept s-a impus ,ea se discută în fața dvs.,toate partidele revendică paternitatea.**

Dar să-mi dați voie ca , lăsînd modestia deoparte,

să revendic întregă paternitate a ideii conversiunii fortate [...] "(p. 2036)

DRloanițescu / mart.'32

...Contribuția guvernului și partidului național-țărănesc.

"Aveți tot dreptul să întrebați :**guvern național-țărănesc, ideologie țărănească , structură țărănească, aveți răspunderea, ce-ați făcut ? "**

[arată diversele preocupări, piedici, dificultăți , cu care a fost confruntat guvernul; de ce nu s-a putut atinge de creanțe, tocmai cînd solicita **împrumutul stabilizării** ; cum a venit cu instituția **Creditului Agricol Ipotecar** (M.Popovici) , la împrumutul consolidării ;cum a înființat **Banca Agriculturii Românești** ;]

Ele există.De ce nu funcționează ?!

[**urmează o polemică cu Fi.Zaharia (manoilescian) privind rolul ce l-ar avea Banca Agriculturii Românești în conversiunea datoriilor agricole]**

Paternitatea ideii este a PNȚ, care a făcut primii pași pe calea rezolvării ;PNȚ și-a adus o contribuție substanțială la proiectul-Argetoianu.

[enumeră principalele amendamente aduse de PNȚ la lege](p. 2018)

DRloanițescu / mart.'32

#Discriminarea:categoriale de debitori

Proiectul Argetoianu clasifică **2 mari categorii** : țărani pînă la 10 ha -**proprietatea mică** și **țărani cu peste 10 ha - proprietatea mijlocie și mare.**

PNȚ este pentru a se face distincțiunea acestor două categorii, după cum suntem și pentru discriminare, spre deosebire de D.Dimitriu -Șoimu, care a făcut un apel către guvern să renunțe la discriminare.

-Dimitriu -Șoimu (PND) "Eu mă gândesc la agricultură, d-ta la agricultori !"

-DRloanițescu: "Dl Șoimu a ignorat factorul social, care este mai important decât cel economic. [...] Noi nu avem cu ce să înlocuim pe țăranul mic proprietar, dacă el ar ajunge să fie expulzat de pe lotul lui ; pe lotaș trebuie să-l lăsăm acolo, sănătos și liber pe bucata lui de pământ ,cu orice jertfe [...]"

La proprietarul mare , elementul social dispare. El poate fi înlocuit cu orice alt mare proprietar. Aici, da -economia națională cere ca să încurajăm agricultorii.

[...] dar nu este imoral să vezi un "agricultor" care și-a zălogit toată moșia lui ca să cheltuiască pe sejururi prin străinătate, alunecînd pe panta vițiilor și apoi să ceară conversiunea ?! [...] sau un "agricultor" fără viții, după ce și-a cumpărat un imobil la București, să vină să ceară conversiunea, deși nici un ban din suma împrumutată n-a mers în agricultură ?! [...] iată de ce , dle Șoimu, [...] discuția se pune și din punct de vedere moral.

[...] puneți un zăgăz să încurajați agricultura, nu pe agricultori, încurajați într-adevăr pe acela care s-a ruinat din cauza agriculturii , dar nu încurajați pe acela care a împrumutat bani , i-a risipit în desfrîu sau i-a dat altă utilizare decât agricultura " (aplauze)

[dă o serie de detalii tehnice financiar-bancare care vor îngreuna aplicarea legii , dacă nu se aplică discriminarea dintre proprietăți]

Așa cum este actualul proiect, proprietarul mic este dezavantajat. [argumentează](p. 2018-2019)

loanițescu / martie '32

«Soluția PNȚ: Conversiunea: de drept / și / prin asanare

" [...] am dat aprobarea noastră celor două categorii , astfel cum sunt prevăzute în acest proiect: conversiunea de drept , pentru proprietarii cu pământ pînă la 10 ha, și conversiunea prin asanare , concordat sau amînarea executărilor silite , pentru proprietatea mijlocie și mare.

[...] Am mai cerut să se facă efectivă discriminarea, fiindcă numai așa se va putea da un fond moral operei"

Regretă că ministrul Sisești absentează, se dezinteresează de aceste aspecte, deplînge faptul că unii - ex. subsecretarul de stat la Agricultură , Radian - consideră că se creiază o situație "privilegiată" micului plugar , cu iertarea de 50% , cînd realitatea este contrarie.

(Polemică tehnic-legislativ-financiară DRloanițescu - Radian)

DRloanițescu / mart.'32

...Creditorii

Aplicarea legii propuse, va paraliza complet creditul , îl va distruge, cu repercusiuni și asupra Băncii Naționale. Creditorii sunt de mai multe feluri :

a) Creditorii particulari (nu toți "cămătari") ;

b) Băncile mici (de care unii au o adevărată fobie !), cu capital local, inclusiv al sătenilor (Ex. Banca de Credit Ilfovean, pe care o conduce el ; băncile populare din Ardeal), vor fi ruinate de pe urma conversiunii , cu toate acestea el susține conversiunea de drept ;

c) Băncile mari (pentru care există înclinarea de a se face sacrificii cît de mari !) Conversiunea nu distruge băncile mari, care , cu rezervele lor, pot amortiza pierderile și vor fi totdeauna salvate " Dacă este vorba să faceți o confiscare, începeți de la băncile mari , iar nu de la cele mici . Văd că sistemul este tocmai invers.

La băncile mari merg miliarde, cînd sun amenințate, pe cîtă vreme băncilor mici le confiscăți tot capitalul și le trimiteți la lichidare completă.

" De aceea eu cer , și aici mă separ de partidul meu , să veniți cu un sistem de finanțare care să repartizeze sacrificiile solidar , între toți cetățenii țării. Socotesc eu că trebuie să aruncați această jerfă asupra tuturor interesaților , asupra națiunii întregi. Nu trebuie să ne ascundem după deget [...] că , deși băncii prezidată de mine, îi confiscăți întreg capitalul, și va merge la ruină, totuși am cerut că, în ce privește săteanul pînă la 10 ha, să mergeți cît mai departe cu conversiunea, fără altă preocupare decât a salva pe micul plugar."

Și la expropriere,statul a făcut o jertfă.Și la încurajarea industriei, statul a făcut o jertfă;
Asanarea micului plugar este o operă de stat, nu numai o operă economică. (p. 2039)
DRloanițesu / mart.'32

#Efectele conversiunii"Argetoianu"

Analizînd proiectul , prevede:

Neîncredere din partea plugarului mic;**Rezervă și nesiguranță** din partea proprietarului mare ;
Blestemele pe care le va avea din partea tuturor minorilor, femeilor înzestrate;**Haosul** provocat
de distrugerea creditului ;**El este cu conștiința împăcată** că, ca parlamentar, a contribuit la
două mari reforme: **exproprierea și conversiunea**. A făcut-o cu convingerea că **servind plugarii,**
servește țara .(aplauze la PNȚ)

DRloanițescu / conversiune// mart.'32

19.o)Hans Heidrich (P.German), 5 mart.'32

(DAD, MO 54, șed. din 5 mart.'32, p. 2032-2033)

[LD: p.d.v. **agrar- bancar** , moderat, lucid , fără note politicianiste sau demagogii.

Propune **amînarea legii** pentru un an, fundamentarea unui **proiect solid** ,pentru **conversiunea**
generală a tuturor datoriiilor,]

Heidrich / mart.'32

«Criza economică.Specific românesc.

#Intervenționismul incoerent,nefundamentat

"**Partidul german** socotește că **starea disperată** în care se găsește întreaga noastră **conomie**
națională, se datorește în deosebi următoarelor **împrejurări ,deopotrivă de nefaste.[.....]**
Greșala principală care s-a făcut ,a **fost nesocotirea** aproape completă a faptului că **România**
este un stat agrar, deci **trebuiau ajutate** în primul rînd , **producția și rentabilitatea agriculturii** și
numai pe un astfel de **fundament solid**,pot fi valorificate celelalte mijloace de
productivitate. **Intervențiile arbitrare** din partea statului , dictate adeseori, nu din considerațiuni
economice obiective,ci **pur politice, au călcat legile de bronz ale economiei** ,contribuind
astfel ,n mare măsură, **la o slăbire a organizației noastre economice**,la o **reducere a puterii**
noastre de producție, la stînjinirea activității multor elemente sănătoase ale vieții noastre
economice.

Adăugîndu-se la acestea **o politică valutară și dedobînzii** **prea doctrinară și rigidă**,aceasta a
avut drept urmare și **gravele repercusiuni sociale** ,din motivul că **disproporția dintre valoarea**
muncii productive și valoarea intrinsecă a monetei noastre naționale , **a crescut în mod**
considerabil și nedrept .

Ca o consecință firească a tuturor acestor greșeli, considerăm faptul trist ,
că **repercusiunile crizei economice mondiale au fost la noi mult mai grave**,decît ar fi trebuit
să fie **într-un stat** unde sunt date "a priori" ,toate **condițiunile** prealabile pentru **o economie**
sănătoasă și prosperă."(p. 2032)

Hedrich / mart.'32

#Decalaj prin devalorizarea prod. agricole

"În fața acestei stări de fapt foarte grave, **partidul german este de acord , principial,cu**
toate încercările cari tind să îmbunătățească situația de astăzi ,**prin măsuri radicale și bine**
chibzuite, cel puțin în cadrul posibilităților ,cari - durere ! - sunt restînsse din cauza legăturilor
organice cu economia mondială.

Proiectul de lege al conversiunii datoriiilor agricole , **are de scop să pună capăt odată situației**
intolerabile în care au ajuns debitorii agricoli ,prin faptul că **toate produsele agricole sunt**
devalorizate , în mod considerabil,iar pe de altă parte, a crescut , paralel, **puterea de**
cumpărare și valoarea efectivă a monetei noastre.

«Conversiunea = imperioasă necesitate

"Partidul german consideră conversiunea, mai bine zis **reducerea datoriilor**, ca un **postulat de o imperioasă necesitate**, și de aceea se găsește, în mod principial în acord cu intenția onor guvernului.

"Este de părere, însă, că **procedul și calea urmată** în proiectul de lege pentru rezolvarea acestei probleme, **sunt profund greșite**. Mai mult, suntem convingși că **felul cum se preconizează** această conversiune, va aduce numai **o îmbunătățire foarte trecătoare** în situația **debitorilor agricoli, cu prețul scump al dezorganizării organizației noastre de credit,** și a **periclitării serioase a celorlalte ramuri** de activitate economică.[.....]

"În **unilateralitatea acestui proiect de lege**, care se cupă numai cu rezolvarea datoriilor agricole, **desconsiderând adevărul elementar**, că întreaga **economie națională a unei țări formează un organism unic și viu, cu repercusiuni reciproce**, unde **însănătoșirea numai a unei singure părți** constituie o imposibilitate, **dacă rămân bolnave celelalte [...] comerțul și industria**. [.....]

Heidrich / martie '32

#Greșelile conversiunii

"Mai mult, știm că **defectuozitatea inerentă tuturor soluțiilor radicale**, aduce cu sine **nedreptăți inevitabile**. **Interesul obștesc justifică**, însă, pe de-a-ntregul aceste măsuri extraordinare. Însă numai sub **două condițiuni: aceste jerfe necesare trebuie să fie suportate**, în limita puterilor, **de toate categoriile de cetățeni**, iar justificarea acestor măsuri să se reflecte în eficacitatea lor. [...] socotim că **tendința evidentă a proiectului de lege, de a cruța capitalul mobilier**, de a lăsa neatins câștigul banilor proveniți din efectele deflațiunii [...] **este în contra unui principiu elementar de dreptate**. [.....]

Pe de altă parte, **se elimină prin acest < no me tangere > a capitalului**, singura posibilitate de a rezolva problema care ne preocupă pe toți.

Cu toată imperioasa necesitate, **guvernul evită să atace problema în plin**, în complexitatea ei, crezând că dacă rezolvă cerințele momentane, **încearcă stingerea focului, acolo unde arde mai puternic**. [.....] **va fi o periclitare gravă a creditului agricol**. [.....]

"Repercusiunile directe ale conversiunii vor aduce **o nemulțumire și învrăjbită** adâncă în **populația noastră rurală**. [...] **o agravare simțitoare**, dacă nu o ruină totală, în situația acelor **debitori neconvertiți**. "

Heidrich / mart.'32

«Soluția P.German :

" În fața acestor consecințe, inevitabil nefaste, [...] **partidul german este pătruns de convingerea fermă** că numai **o reglementare generală, simultană și organică, a tuturor chestiunilor și a tuturor datoriilor**, poate să elibereze economia noastră din haosul și incertitudinea în care se găsesc azi.

[...] Dat fiindcă astăzi, lipsesc cu desăvârșire elementele necesare de de judecată pentru alcătuirea acestei legi de o importanță capitală, **partidul german propune un moratoriu general, pe timp de 1 an**, și, în același timp, **reducerea corespunzătoare a dobânzilor pentru toate datoriile**, ca să avem **timpul și liniștea** necesară pentru **asanarea**, după **un plan integral și bine chibzuit** a întregii noastre economii naționale. "

(aplauze la P.German)

Heidrich// conversiune// mart.'32

19.p.)Al.Otetelișanu (P.P-Averescu),Declarație, 5 mart.'32

(DAD, MO 54, șed din 5 mart.'32, p. 2039- 2041)

[LD: xerox integral.Declarație clară, documentată, argumentată, consistentă.

Respingerea legii Argetoianu. Varianta susținută de PP: **conversiune generală a tuturor debitorilor (rurali și urbani)**, cu **finanțare asigurată**, cu rezolvarea echitabilă a intereselor **debitorilor și creditorilor**. Fără "înduioșări" țărăniste sau populiste. Cu grijă deosebită pentru instituțiile de credit]

"În numele partidului Poporului , am onoarea aface următoarea declarație , cu privire la proiectul de lege al conversiunii datoriilor agricole:
Otetelișanu / mart.'32

▣Conversiunea:varianta Averescu

"Partidul Poporului, prin mai multe **declarații** , făcute în diferite comisiuni care s-au ocupat de proiectul conversiunii datoriilor agricole, **a precizat punctul său de vedere** , cuprins și în declarația de față.

"Partidul Poporului a fost cel dintîi care și-a dat seama de necesitatea aplanării conflictului dintre debitori și creditori, conflict care , încă de acum trei ani,a ajuns să ia aspectul unei grave probleme sociale ,cerînd o grabnică soluție.

"D.mareșal Averescu, după ce, în vara anului 1929, a pus bazele rezolvării conflictului, făcînd apel la concursul partidului întreg, pentru a aduna datele statistice, privitoare la datoriile existente, dispunînd tipărirea a 3 tipuri de formulare, în care au fost prinse datoriile ipotecare, datoriile garantate prin gaj și datoriile chirografare,iar mai tîrziu, prin declarații făcute presei, a dat ample lămuriri asupra modului cum înțelege să asaneze conflictul prin înființarea unei Case de amortizare, care să cuprindă pe toți debitorii, fără nici o deosebire, îmbrățișînd problema în întregul ei .

"Asanarea era astfel concepută ,încît interesele debitorilor și creditorilor să fie rezolvate în mod echitabil, fără a zdruncina nici creditul particular și nici creditul general al statului , căci, la baza înființării Casei de amortizare ,punea mijloace financiare,grație cărora se putea realiza și lichidarea trecutului și păstrarea creanțelor pentru viitor."

[Dă citate masive din respectivele declarații și lămuriri]

"Partidul poporului considerînd cu toată seriozitatea problema de rezolvat,nu concepea să arunce praf în ochii oamenilor, ci se gîndea să curme răul pentru viitor, iar nu numai pentru trecut. [...]

Otetelișanu / mart'32

▣Conversiunea-varianta Argetoianu

"Partidul poporului, avînd cercetată de aproape chestiunea rezolvării conflictului dintre debitori și creditori, **a privit cu toată bunăvîța angajamentul luat de guvernul actual** ,cu privire la asanarea datoriilor agricole, crezînd că în cele din urmă va ajunge să îmbrățișeze chestiunea în tot ansamblul ei și , pe bazele concepute de noi,**deși avea toate motivele să se îndoiască încă de la început.**

" În adevăr, guvernul actual , venit la putere la sfîrșitulunei aprilie 1931,**nu s-a gîndit nici o clipă atunci la problema asanării datoriilor în genere**,și nici măcar la problema datoriilor agricole, **eforturile sale infructuoase** , dealtminteri, fiind făcute în tot timpul verii trecute , **pentru o pretinsă asanare bancară**,care s-a terminat cu **sacrificii imense** din partea statului și cu **prăbușirea totuși a băncilor sprijinite.**"Tochmai în toamna anului trecut, a început să se fluture **ideea asanării și a conversiunii ,mai mult ca un mijloc de a cîștiga simpatia masselor ,decît ca o măsură cugetată , cumpănită și studiată.**"(p. 2040)

Otetelișanu / mart.'32

#Lipsa finanțării conversiunii.

"Partidul poporului [...]a crezut și crede că problema trebuie să fie privită în întregul ei, iar soluțioanrea ei nu trebuie să consiste numai într-o măsură în vederea lichidării trecutului, ci și dintr-o măsură radicală, să pună stavilă răului viitor.

Partidul nostru nu crede posibilă soluționarea unei operațiuni așa de grele și de complexe, decît numai **pe o bază financiară serioasă** ,care lipsește proiectului depus de guvern.Numai o astfel de bază financiară poate stăvili răul în viitor, **menținînd ideea de credit nealterată.Aprelungi fără nevoie timp de 30 de ani [LD: 1961!] ,starea de incertitudine a proprietății, cu riscurile fluctuațiilor monetare viitoare,** pentru ambele părți,

o ipotecă legală asupra ei și cu obligativitatea muncii ,supusă controlului vexatoriu al birocrăției noastre ,înseamnă **a omori cu desăvârșire creditul proprietarului agricol "** (aplauze la PP)

"A nu da , într-o măsură oarecare, **despăgubirea bănească** ,în primul rând **băncilor populare și băncilor din Ardeal**, și tuturor **băncilor mici cu plasament agricol** , unde sunt concentrate **depozitele țăranilor** și, în al doilea rând,**a nu ajuta și celelalte instituții de credit**, care au în portofoliul lor, cel puțin o jumătate din creditul agricol, **înseamnă a distruge creditul general al țării."** (p. 2040)

Otetelișanu /mart.'32

#Nedreptățirea debitorilor.

"Partidul poporului consideră **măsura nedreaptă fiind că lovește categorii de contribuabili**, dintre care unii au certitudinea că vor beneficia de conversiune,cum sunt **proprietarii rurali mijlocii și mari**, iar **alții sunt excluși cu desăvârșire,de beneficiile conversiunii** , cum sunt **proprietarii urbani**.

Aceștia din urmă sunt **oberați de datorii** făcute din cauza **comprimării chiriilor**, impuse de împrejurările sociale prin care trecem de 17 ani încoace .(p. 2040)

[LD: sigur că da ! din 1914 : războiul, anii postbelici !] Prin această măsură,

lovind în burghezia de la orașe și în oamenii înstăriți de la țară,se lovește în marea masă a țăranimei, pe care guvernul are iluzia că o favorizează.

Otetelișteanu / mart.'32

#Periculozitatea legii

Partidul Poporului consideră **propunerea d-lui ministru de finanțe periculoasă atît pentru creditul statului, cît și pentru ideea de ordine**.[.....]

Consideră că **este o greșală a pune față în față pe cei doi adversari** ,-debitorii și creditorii - și socoate că **conversiunea trebuie să se facă prin intermediul statului** [...](p. 2041)

Otetelișanu / mart.'32

#Respingerea conversiunii Argetoianu

"Partidul Poporului considerînd că **modul de realizare** a principiilor din proiectul prezentat **este fundamental greșit**,și în dezacord cu punctul său de vedere, **nu se poate solidariza cu erorile cuprinse într-un astfel de proiect** și **nici nu poate lua răspunderea consecințelor** ce vor decurge din aplicarea proiectului devenit lege.Partidul Poporului **își exprimă tot regretul** că o chestiune de importanța și gravitatea acesteia, **nu a fost cercetată cu toată atențiunea cuvenită**,pentru a-și ajunge scopul dorit și așteptat de țara întregă.[.....]

"Din nefericire, proiectul prezentat **prin îmbrățișarea parțială a chestiunii**, prin clasificarea nefirească a proprietarilor agricoli, supuși la regimuri diferite,**prin procedura greoaie și confuză prin absența unei baze financiare** , care îngheață creditul particularilor pentru viitor și ruinează institutele de credit,prin **robirea timp de 30 de ani a proprietarilor agricoli** și prin toate dispozițiile, unele mai nepotrivite decît altele,**nu-și va ajunge scopul urmărit** , ci, dimpotrivă, **va înăspri raporturile** dintre debitori și creditori și **va arunca țara într-un haos fără precedent."**(aplauze la PP)

Totuși,**PP va participa la dezbaterea legii , va contribui la îmbunătățirea ei...**

-Voci : Votați sau nu ?

-Voci :Dar d. Goga ce zice ?

Otetelișanu / conversiune / mart.'32

19.r.)G.Ștefănescu-Goiceanu (PT-Lupu) ,la conversiune,5 ,6 martie '32

(DAD, MO 54, șed. din 5 mart.'32, p. 2041- 2082)

[LD:Xerox integral.Cel mai lung discurs.P.d.v. **radical-țărănist** ; deputatul , evident, pune mult suflet și zel pentru problemă.A fost foarte activ ,participînd , în țară, la toate întrunirile unde s-a dezbătut chestiunea.Stăpînește - economic, juridic, social - toate argumentele pentru susținerea tezelor țărăniste. Face un **rechizitoriu vehement la adresa PNL**, partid considerat (prin

ideologie,doctrină, program, politici, guvernări antiagrariene) vinovat și **responsabil pentru starea rea a agriculturii și a plugarilor.**
Susține legea -Argetoianu (pentru principiul revoluționar), îl **măgulește pe Iorga** pentru a-i câștiga bunăvoința, face **lungi digresiuni laterale**, este pasional, pătimaș, dar ... eclectic și subiectiv.]

Goiceanu / mart.'32

...Paradoxul PT

PT are o situație "specială"; este într-un "paradox": **susține asanarea tuturor datoriilor**(nu numai agricole) și **o inflație sau o restabilizare printr-o inflație limitată** .

PT declară, însă, că **susține conversiunea -Argetoianu,ca un minim de realizare posibil.**" [p. 2041][.....]

"D-lor, este **incontestabil că am fost înțeleși**. Altfel, ce rost ar avea **toată căldura susținerilor mele**, nu numai **acum** și nu numai **în comisune**, dar **peste tot** ?

Fiindcă dvs știți că **au fost întruniri**, convocate de **raportorul legii dvs.**[Radian] în diferite **colțuri de țară** și **n-a fost una la care să nu particip** eu și să nu spun: **pentru o reformă atât de mare**, în care **nu vedem opera unui partid**,ci însăși **salvarea țării**, **noi suntem alături**, **fără nici un fel de precupețală**." (aplauze la majorități și P.Ț.) (p. 2078)

Goiceanu / mart.'32

Pr.lege "Argetoianu"

Toate **partidele politice** și **grupările** vor să ridice "**triumful de partid peste ruinele morale ale țării**". Unele grupări **imputau guvernului că proiectul este "revoluționar"**, alăturând numelui lui Argetoianu cel de "**Kerensschy**" Alții îi alăturau pe cel de "**Mussolini**" Alții l-au pus alături de figura sinistră a lui "**Stalin**" Alții consideră **că guvernul a fost "parcimonios"**, **că nu a aplicat măsura tuturor categoriilor de datornici**.

...Principiu,act,teză, problemă..."revoluționară "

PT este din ultima categorie."**Noi am fi vrut o reformă îndrăzneată**, o reformă **largă**,deși **principiul câștigat**, pentru noi rămâne un **principiu revoluționar**. Este un **principiu revoluționar**, este o **teză revoluționară** și este o **problemă revoluționară**.

Incontestabil,dacă revoluția ,după concepția modernă, **nu înseamnă o nebunie sîngeroasă**, ci înseamnă **actul îndrăzneț** cu care se atacă și se rezolvă o **problemă** pe urme de drumuri noi, desigur că **asanarea datoriilor agricole este un act revoluționar.**"

-**Xeni** (PNL) :"**Și neplata datoriilor !**"(p. 2041-2042) [.....]

-**Goiceanu** : "[...] **mai recunoașteți dvs.ante-proiectul de lege** al asanării datoriilor agricole , în acest moment , mai ales în ce privește partea a doua ?

-**Al.Radian** :Recunoașteți că a fost lărgit.

-**N.Iovipale** : Nu fiindcă ați vrut dvs., ci pentrucă vi s-a impus.

-**Goiceanu** : Eu am tot respectul pentru munca dvs. personală, însă **nu este exact** ; **Reforma nu a fost cu nimic lărgită** [...] dimpotrivă [...] dați această cercetare pe mîna magistraturii de drept, cel puțin este justiția țării , nu a comisiilor [...]

Goiceanu / mart.'32

Pozițiile partidelor față de conversiune

...Conservatorii .

Este curios că nu au fost alături de PT , împotriva unui ban leneș și abuziv, apărînd plugarul, agricultura și pămîntul.În schimb, conservatorii **s-au împiedicat în formule, în teze, în teorii**, **refuzînd realitățile**: "**intangibilitatea creanțelor**" , "**securitatea tranzacțiunii**" etc (p. 2042)

...Liberalii

.**Ei au susținut limbajul pe care trebuia să-l susțină conservatorii ! " Partidul liberal**, prin structura lui, el care este așezat pe o **clasă burgheză**, pe care în mod onorabil **au constituit-o și au întărit-o, dvs. liberalii, care reprezentați această burghezie bancară** - nu este nimic neonorabil în această afirmație - **dvs erați în rolul dvs., să reprezentați această hegemonie financiară.** " Dvs d-lor, însă - îmi pare rău că d.Xeni mă provoacă s-o repet -**dvs vă puneți într-o postură foarte falsă**, căci ați mers pînă acolo încît **să afirmați că aveți paternitatea acestei mari reforme agricole**, și ați protestat prin gura d-lui **Mircea Djuvara**, în ședința trecută [4 martie, LD: nu am xerox], spunînd **că este inexactă afirmația** pe care o făcea prietenul nostru, dl Isac, cînd afirma **că v-ați opus unei conversiuni**, că v-ați opus **principiului de asanare**, și **că pentru dvs. singura realitate în această țară este creditul și securitatea tranzacțiilor.** "

[citează din discursul lui Djuvara la Legea contra cametei, 31 mart.'31]

"Ce ați spus atunci, trebuie să spuneți și acum. Aceasta trebuie să fie atitudinea dvs.

Ar fi o atitudine logică. Dvs., prin declarațiunea pe care ați făcut-o, v-ați asumat paternitatea acestei reforme, care este sigura reformă viabilă, pe care a cucerit-o națiunea însăși."

- Xeni : " Aceasta se va vedea peste 2 ani ."

[LD liberalii vor da, în final, legea conversiunii!!]

- Goiceanu : Deocamdată se vede că este o realitate acum.

<Rolul statului - ziceați dvs. la 6 martie 1931- nu este să intervină cu brutalitate în relațiunea economice. Libera inițiativă a părților trebuie să ducă la remediarea situațiilor. [...] prin măsuri bruscate, luate de sus, printr-un etatism rău înțeles, nu poate niciodată să realizeze în mod eficace . > [...]

În situația aceasta, **capitolul istoric al partidului liberal**, în ce privește conversiunea,

trebuie închis. D-voastre **sunteți** în această problemă **învinși**, cu toate că

voiți să apăreți învingători, susținînd că d-voastră ați fi venit cu soluția a cărei paternitate o revendicați. [...] Printr-o glumă, unul din prietenii noștri spunea că

PNL vrea o conversiune cît mai largă, dar în care să nu pătrundă nimeni.

-Ed.Mirto : În care să se rătăcească toată lumea.

Goiceanu : "Interesul d-voastre nemărturisit era altul.

Dvs propuneați **o conversiune largă**, care neapărat să cuprindă și pe țărani din prima categorie. Dvs. **propuneați însă**, și pentru unii și pentru alții, **emiterea de obligații pentru finanțarea** acestei operațiuni [...] un volum așa de incomensurabil,

deoarece **datoriile agrare se ridică la cca 64 miliarde.**

-Voce : Exagerat. **Pe jumătate !**

-Goiceanu : s-o luăm pe jumătate. **30 miliarde. Băncile liberale**, intrînd în posesiunea acestor obligații, **urma ca PNL**, ajuns la putere, **să obțină un mare împrumut de finanțare**, în străinătate... Acesta, cred, că era gîndul dvs....(p. 2042-2044)

[a doua zi, la reluarea dezbaterilor, Goiceanu o ia de la capăt !

iar cu PNL, cu Djuvara, cu falsitatea susținerilor liberale...]

-Goiceanu :

PNL a luat o atitudine tranșantă împotriva guvernului Iorga, care preconiza conversiunea, deoarece era **împotriva oricărui intervenționism**. Logic.

De aceea **s-a opus** și la **Legea contra cametei**. Logic.

D. Xeni se îngrozea ieri și spunea:

<Putem să ajungem și la confiscarea averilor, după teza d-voastră! >

Conversiunea i se părea o teză romantică, primejdioasă, care ducea la dezastrul creditului...

Pamfil Șeicaru : Cum explicați dvs. atitudinea aceasta de intransigentă apărare a intangibilității creanțelor, cu **acțiunea începută în septembrie**, anul trecut, la Tîrgu Jiu,

de către d. Tătărăscu, și declarațiile mult mai categorice făcute de d. Tătărăscu, tot în septembrie, anul trecut ? Vedeți, **este un dualism de atitudini.**

Alimănișteanu : Ce a vorbit d. Tătărăscu în septembrie anul trecut,

era cu asentimentul nostru.

-I.Th.Florescu : Dar nu erau conforma cu declarația de la legea cametei.

-Goiceanu " Incontestabil că a fost în atitudinea PNL o convertire de ultim moment, a cărei explicații trebuie să o aflăm...

[**Urmează o polemică între Iovipale(PNT) -Zaharia(manoilescian) - Goiceanu (PT)**

privind ideea **conversiunii-Manoilescu** ,dacă era "personală" sau era a PNT-ului]

-Iorga : " Dle Goiceanu, ce am înțeles eu : **conversiunea asta are mai mulți tați și un tată intercalat** , dar numai **cel intercalat contează .**" (**ilaritate**)

Dvs.care reprezentați pe unul din tații inițiali ...

-Goiceanu : Dvs[PNL] , de sub șefia d-lui Duca, **ați vrut triumfuri de partid peste durerile reale ale țării...**(p. 2072-2073)

Goiceanu / mart.'32, **retro'** 1833-1918

...Miturile legislative "țărănești"

[LD :**incursiune istorică selectată speculativ, pentru a argumenta tezele țărăniste**]

Reformele de la 1864, votul universal, exproprierea însăși, n-au venit de la clasa care era interesată : **la 1830**,a fost opera unui filantrop, generalul **Kiseleff** ;**la 1864 a fost un act de generozitate a unui domn** de inimă blîndă **și a unui boier moldovean**,**Kogălniceanu**, tot boier, cum era **Cuza**.**[protestează față de blasfemiile citate în parlament de un coservator, la adresa lui Cuza ; citează masiv elogiile lui Iorga, despre Cuza ;]**

"Aceasta este **figura măreață** care trebuie să rămînă ca **icoană** ,cel puțin a noastră,care suntem **urmașii desrobiților de pămînt din această țară.** (aplauze unanime)

Tezele politice puteți să le făuriți oricum,figurile mărețe însă, ale neamului,și în special **figurile care pentru clasa aceasta de desmoșteniți ,care au rămas figuri de mit popular și de mit religios** "dlor, nu cred că este nici naiv, nu este cred nici imprudent, să vă mărturisesc o scenă , care pentru mine , copil, a fost definitivă în ce privește această figură măreață a Domnitorului Cuza :a găsit **în pomelnicul familiei** ,numele de **Alexandru**.Cînd l-a întrebat pe tatăl lui bătrîn cine este, i- a spus :<**Acesta este Alexandru, este desrobitorul nostru, Vodă Cuza, Părcălbul de Galați** .>"**Kogălniceanu** nu a fost un simplu sfetnic intrigant ,care să-l fi dus pe drumuri rătăcite,așa cum s-a insinuat în acest parlament.Rămas singur alături de domnitor, **a dat cea mai monumentală reformă pe care a putut să o dea sufletul larg cuprinzător al acestor doi oameni."**(p. 2043)

Goiceanu /

...Interesele legislative de partid

"Partidul liberal este un partid natural ,un partid **așezat pe o clasă economică bine distinctă, a burgheziei bancare financiare**.El apără interesele clasei și interesul finanței pe care o reprezintă.

-ACCuza >"Teoria dvs. este cam riscată cu privire la PNL,că ar fi un partid natural.

Goiceanu : Dle Cuza, **partidele naturale** , după **opinia profesorului Iorga**,sunt acele partide cari **se sprijină pe clase economice bine diferențiate**.Ori, este incontestabil că măcar în această privință trebuie să recunoaștem un drept pe care îl are **această puternică organizație politică** ,de a avea la bază **o clasă economică burgheză financiară**, bine diferențiată.

-ACCuza : Un substrat de politicieni organizați, iar nu al unei clase oarecare.

Al.Alimănișteanu : Dle profesor, **toate activitățile acestei țări rezidă în partidul Liberal**.Toate valorile, tot ce reprezintă **viața activă și productivă** este în partidul Liberal.

-ACCuza : Intră și **băncile și fabricile**.

/Goiceanu :**Partidul socialist are în substrat clasa muncitoare .PNT pretinde că are ca substrat clasa țărănească** ,partidul Liberal este național și cuprinde toate clasele.(p. 2072)

Goiceanu / mart.'32

...Păcatele politicii liberale

[LD: mă bat toate vânturile ,toate curentele.N-aș fi fost bună de om politic Ori toate aceste sunt simple vorbe politicianiste ,ori are fiecare dreptatea lui.Acum, este rîndul lui Goiceanu și , efectiv,este convingător ,dacă nu privești dincolo de "vârful nasului".La urma -urmei, există undeva o nație, o țară , în care numai cu agricultura (capitalizată, sprijinită, protejată) oamenii să ajungă la progres și fericire ?]

Goiceanu :**Partidul socialist are în substrat clasa muncitoare .PNT pretinde că are ca substrat clasa țărănească** ,partidul Liberal este național și cuprinde toate clasele.

Proiectul de **conversiune a lui Manoilescu**, era de o mare naivitate , opera unui tînăr romantic mînat pe aripa imaginației...

-**Fl.Zaharia** :Dar dvs gîndiți mai rău chiar decît gîndesc liberalii !

I.Pucerea : **D.Djuvara a spus asta** cînd s-a vorbit de legea cametei...

Problema datoriilor agrare este o problemă cu **rădăcini adînci în trecut**.

"Nu cumva, d-lor, dvs. [liberalii] ,**printr-o politică antiagrară** ,prin **politica taxelor de sufocație a exportului** ,ați creat o stare de **sărăcie a plugarului** ?Nu cumva ați adus d-voastre această stare ,**prin politica d-voastră vamală, antieconomică și antiagrară**, fiindcă totul, la urma urmei,se pune în sarcina producătorului ?Dar **dobînzile uzuare** , dar **creditul industrial**, dar faptul că dvs.,într-o guvernare de lungă durată,**ați găsit bani pentru toate** într-o țară de factură agricolă,**ați găsit miliarde pentru creditul industrial, și nu ați găsit un ban pentru creditul agricol** ?D-lor ,nu cumva **acestea sunt păcatele care se ispășesc acum** ?

Cu ce ușurință veniți dvs. și spuneți acum că **vă spălați pe mîini ca Pilat din Pont** ,să lăsați răspunderea pe seama guvernului? **Dvoastră aveți o situație cu totul falsă**....]

Dvs ,**prin guvernarea dvs fără prevedere și fără discernămînt** ați provocat în mare parte, **situațiunea de astăzi** ."(p. 2076)

Goiceanu / mart.'32

▀**Pr.lege"Goiceanu" /Pr.lege "Hamangiu"/gîndul lui Iorga /**

"Căminul rural" /"bunul de familie" / proprietatea mică țărănească /

[**LD:23 febr.2007**.Fac azi 72 de ani.Cînd oamenii aștia discutau această lege , nu mă născusem ,dar tinerii învățători Eugenia și Ioan Dandara ,își uneau destinele ,într-un sat care i-a adoptat .

După trei sferturi de secol , eu mă chinui să înțeleg ceva din **istoria acestei țări nefericite** ,afiate -pentru a cîtea oară ?! -**într-un mare împas ,cu țărani ei cu tot**

Ce trebuia făcut cu țărani ?

A făcut bine **Cuza-Kogălniceanu** ?

A făcut bine **Ferdinand-Brătianu** ?

A gîndit sănătos **învățătorul Mihalache** cu legea lui de circulație a pămîntului ?

[fulgerător îmi trece prin minte "legislația sângeroasă" engleză ,care , m-a oripilat ...]

Oare nu trebuia lăsată să opereze în voie selecția naturală ,care ar fi nefericit o generație,dar ar fi silit **neamul ăsta de țărani să pășească pe alt drum** ?

Oare această grijă "romanțioasă"("**semănătoristă**" , "**poporanistă**" , "**țărănistă**")nu a transformat țărănimea română într-o categorie "**asistată**" ,beneficiara unor "**pomeni**" de la masa stăpînirii ? Iar acum,după desmoștenirea în masă a țărănimii de pămînt ,de către comuniști, o luăm de la capăt , cu "**ferma țărănească**" ?]

-**Goiceanu**: În sesiunea din iul.'31,el a venit cu un **proiect de lege** (inițiativă parlamentară) **pentru "apărarea bunurilor țărănești"** , a **proprietarilor pînă la 10 ha**,**contra execuțiilor silite**.

Ideea a avut-o, **concomitent,defunctul Hamangiu**,cu un proiect a "**bunului de familie**" .

Este o instituție care există în toate țările civilizate, și în Bulgaria.

El a citit proiectul lui Hamangiu .**Cîtă înțelegere era în acel suflet , pe care noi nu l-am**

cunoscut deajuns !Este convins că **în acel proiect de lege** , exista **ceva și din sufletul profesorului Iorga** [citește din "**Era reformelor**" și discursul lui Iorga din 1907,care făcea elogiul patriotismului țărănesc,al **țărănilor proprietari de pămînt**,cu care începuse <**epoca de vitejie**> la noi,iar cu **pieirea proprietății mici a țărănilor** ,"<**începe și rușinea și umilița noastră**>]

"De la această concepțiune și cu aceste convingeri trebuie să păstrăm ceea ce am cîștigat cu atîta trudă, și cu atîta jertfă - prin exproprierea proprietății mari - **bunul de familie această proprietate a țăranului , care este temelia și existența națiunii ,această proprietate a țăranului** cu care a început **epoca de vitejie a neamului românesc**....]

D-le prim-ministru, v-aș ruga ca acest **amendament** , **pe care l-am propus**, pentru acest bun de familie, - **bunul rural sau căminul rural** - asupra căruia îmi ridic orice fel de pretențiuni de paternitate, numai pentru a-i da viață,să-l primiți și să rămîna ca **o operă a dvs. personală** , în care s-ar rezuma **trecutul d-voastră de muncă ,de gîndire și de jertfă pentru țărănime**." (aplauze) (p. 2077) [...](p. 2077-2078)

lorga /intervenție /martie '32

..."Eu sunt eu, dar nu sunt eu..."

[LD:celebrul și misteriosul calambur rostit de lorga ,cu care mi-am bătut apoi capul să-i aflui deslegarea în ceea ce a făcut și spus în cei 8 ani pe care a mai apucat să trăiască ...]

-lorga : "Îți aduci aminte, în iunie s-a pus chestiunea urmărilor. Nu știu cine m-a întrebat și am spus atunci ,și părerea aceasta o păstrez și acum, că **trebuie să se oprească orice încercare de a expropria casa țaranului** pentru a duce o existență omenească.

Numai că aceasta **este părerea mea ca gânditor**. În ce privește **opera de realizare, condițiunile le vezi și d-ta.**"

-Goiceanu : "D-le prim-ministru, eu înțeleg că împrejurările politice **nu vă dau d-voastră toată latitudinea și toată posibilitatea de a face tot binele pe care îl doriți ...**

-lorga : "Eu v-am mai spus la toți un lucru: că eu sunt eu , dar nu sunt eu , și nu știu dacă o veni vremea ca să fiu eu . Dar atunci o să vadă toată țara ce sunt eu ! "

(aplauze la majorități)(p. 2077-2078)

Goiceanu / martie '32

...Incident parlamențar.

-Goiceanu : Toată criza actuală , cum foarte bine observa d. Leonte Moldovan, **este o criză monetară, o criză de circulație, o criză de viteză decirculație,** înainte de toate...

[În acest moment i se atrage atenția că a depășit cu mult timpul acordat Intervin și-l susțin să continue mulți deputați]

-Preot GVAlexe : Nu aveți dreptul să întrerupeți pe orator....

-DRIoanițescu : " Când auzi **discursul acesta , care este o parte din ființa oratorului,** se poate să-l fragmentezi ?

-Sebastian Radovici (vicepreșed Camerei) : trebuie să începem discuțiile la Legea drumurilor...

-Șeicaru : Aș fi de acord cu d-ta, dacă după legea aceasta o să avem și drumuri...

DRIoanițescu : Vreți să trecem într-o oră Legea drumurilor ?! Lăsați pe orator să termine...(p. 2079)

Goiceanu /martie '32

#Criza monetară: artificialitatea etalonului leu-aur.

[LD: Este teoria pe care Lupu o susține cu patos de prin 1929. Economiiștii nu-i împărtășesc teoria. Eu nu mă pricep. Cu atât mai mult cu cât astăzi ,acest etalon nu mai funcționează.]

"Toată **criza actuală ,** cum foarte bine observa d. Leonte Moldovan, **este o criză monetară, o criză de circulație, o criză de viteză de circulație,** înainte de toate. Această problemă este provocată din cauza unui **fenomen** care este mondial , **care nu depinde de noi.**

Ea provine dintr-o rea repartiție a aurului...

-Andrei Corteanu : "Aceasta este **teza lui Streotsch ,** pe care noi nu o admitem.

-Goiceanu : **Aceasta este teza noastră. Eu nu admit teza d-tale.** Sunt nevoit să-mi exprim părerea mea . În lume nu există decît **12 miliarde de dolari-aur.**

Din ele, **7 miliarde 200 milioane sunt deținute de SUA și Franța.**

Deci **2/3 din aurul lumii sunt deținuți de 2 state !**

Din această **defectuoșitate de repartiție a aurului,** noi nu avem decît **18 miliarde, deși nouă ne trebuie cca 50-60.** Trebuie să se găsească un echilibru între două cantități, între muncă și producțiune.

-Tiberiu Hodor : Cum explicați tezaurizarea ?

Goiceanu : **Tezaurizarea** este concepția cea mai strîmtă posibilă. Se explică prin lipsa de încredere , dar înseamnă **o stagnare, o astupare, o împiedicare** a activității economice.

Este un fenomen morbid, ca și cheagul în circulația sîngelui.[.....]

[Citează dintr-o lucrare a lui **Corteanu** pasajele pe care el le consideră cinice, scandaloase] :

<**Noi am rezistat din cauza compoziției noastre sociale , pentru că țaranul care producea și vindea , nu scotea valoarea muncii sale** >;

<**Tot ce avem noi astăzi , tot ce se mișcă , instituțiile financiare, Banca Națională, bugetul statului , banul din buzunarul dvs totul derivă de acolo . Nu ar fi piatră pe piatră , în organizația noastră**

economică și financiară **dacă de trei ani țărani aceștia ,cari produc, fără să socotească valoarea muncii lor**, n-ar fi vîndut pe prețuri din ce în ce mai mici, și ar fi pretins, ca în America, să li se garanteze un minim de viață ca preț al rentabilizării muncii lor.

Prin urmare ,spun că **tot ce există ca civilizație , în organizația superioară de stat totul stă pe deprecierea muncii țaranului.>**

-Andrei Corteanu : "Exact"

-Goiceanu : "**Ce exactitate oribilă și monstruoasă , d-le Corteanu !**" O socoteală făcută de specialiști, în calcule și formule matematice, arată că pentru anii cei mai buni ,**un țăran care are 5 ha, are o rentabilitate de 3-4 lei pe zi.**

-Corteanu : Da.

-Goiceanu : "**Cum așa d-le Corteanu ? Cum este posibil să menții o situație de stabilizare socială, pe munca unui om , a unei clase, sau să-l privezi de tot ce înseamnă dreptate umană și socială ? Pentru un proces de stabilizare , un proces artificial, care nu ți-a dat nici un fel de rezultat ? D-ta zici: trebuie să subziste această situație , chiar dacă țăranul și muncitorul va fi nevoit să mănînce pămînt , ca animalul.**"

-Corteanu : "**Dacă am face devalorizarea, țăranul ar pierde și cei 3 lei și nu ar rămîne cu nimic.**"

-Goiceanu : [...] **Dar ce sensibilitate umană trebuie să aibă cineva ca, pentru o ficțiune, care este stabilizarea, o himeră [citează din diverși economiști străini care combat paritatea în aur]** Peste toate teoriile d-tale, care pot fi discutabile, eu știu un lucru , în care cred mai mult decît în teorie, alături de un mare gînditor al secolului trecut, **Goethe, care spunea : < Toată teoria este sură; verde este numai arborele sănătos al vieții.>**

[...] Teoria în economie nu duce totdeauna la rezultatele calculate. [...] ceea ce **este cert**, este că **nu putem să ne lăsăm stăpîniți de această mizerie cruntă**, numai pentru a urmări o himeră, ca această himeră a **stabilizării și a etalonului aur**, care a fost un ideal fals, chiar pentru națiile bogate."

Noi credem că numai în momentul **cînd veți avea curajul să porniți, nu la o reformă parcimonioasă . sgîrcită, timidă, redusă, cum este problema conversiunii , ci la această mare reformă de descătușare a claselor economice , numai atunci țara va respira în toată liniștea de care are nevoie și la care are dreptul . "** (**apaluze la PNȚ**)

[**Termină discursul invocîndu-l pe Mussolini care a avut curajul să anunțe că Italia nu va mai plăti datoriile de război, spunînd regelui : < Sire, Vă prezint Italia de la Vittorio Vinetto ! >**

Ar dori ca și Iorga , să spună regelui :

< Maiestate, Vă prezint , după dornța Maiestății Voastre, țara, de la Oituz și Cireșoia.>

(apluze la majorități)

Goiceanu // conversiune // mart.'32

19.s.) I. Isac (Liga contra cametei) , discurs la conversiune , 7 martie '31

(DAD, MO 55, ședința din 7 mart.'31, p. 2106- 2109)

Isac / mart.'31

«Liga Contra Cametei .

[LD: printre org. desființate , fiind suspectate că ar fi fost org .mascate comuniste]

Meritul prof.univ. **Emanuel Antonescu** , care , din **1929**, a alcătuit un **Memorand** pe care l-a înaintat Regenței.

Meritul **dr.Lupu**, care a ridicat problema în Parlament și întruniri .

Înființarea organizației sociale "**Liga contra cametei** "

"Am fost **persecutați**, am fost **huliți**, am fost **goniți**, am fost **închis** [...] sunt chemat la **tribunalul din Tg.Jiu , ca răzvrătitor al poporului , inculpat.**"

"Ei bine, avem **marea satisfacție** sufletească că am alcătuit **programul Ligii contra cametei** , că am pus **recalcularea dobînzilor, suspendarea execuțiilor silite și asanarea datoriilor agricole.**

Avem **marea mulțumire** că **s-au înfăptuit principiile pe care le-am spus noi .**

Reducerea creanțelor a ajuns în sufletul oamenilor cuminți , **suspendarea execuțiilor** este o realitate și în curînd **se va face și legea asanării datoriilor agricole**.[.....]
Isac / mart.'32

...Elogiul reformatorilor

" S-au strîns oamenii în jurul d-lui **dr.Lupu** și a d-lui **profesor Antonescu** ,s-au strîns **pentru**că în sufletul poporului acestuia , **cu patru decenii în urmă**,de către **cărturarii acestui neam**, **s-a sădit sentimentul demnității**.

Cărturarii acestui neam , avînd în fruntea lor pe acela care ne face cinste în fața lumii mondiale , pe marele **profesor universitar Nicolae Iorga** , a activat.[...]

D-le prim-ministru , acum cînd ați trecut de 60 de ani, cînd ați fost sărbătorit de întreaga intelectualitate, **nu se putea să săvîrșiți un act mai mare** decît să patronați **înfăptuirea acestei reforme**, care este pentru desrobirea poporului și **să secondați pe marele nostru Rege** care , de azi înainte , odată cu înfăptuirea acestei legi, **trece în rîndul marilor Voievozi dezrobitori** . Nu se putea , d-le prim ministru, să faceți **un mai mare bine** , decît să **sprijiniți pe boierul vechi conservator** , pe d.**Argetoianu** , care a **înțeles principiile conservatoare** , care sunt acelea ale **proprietății individuale** ,al **credinței și a dragostei de dinastie**, acele principii conservatoare care **trebuie consacrate și care trebuie întărite "**

-Voci : "Gata, ai terminat ?"(p. 2106)

Isac / mart.'32

▣ Datornicii .

Dacă nu se venea cu legea...**În Gorj**, se puneau în discuție **15.000 de hotărîri judecătorești**, **gospodarii urmînd să fie scoși din case** ; **un preot din Gorj** a fost **dezbrăcat de cămătari** (el nu primise leafa de 11 luni !) ; sunt **învățători care și-au retras copiii din școlile secundare** ; **coloniștii din Dobrogea (împrăprietăriți cu 9 ha) nu sunt trecuți în conversiune ;**

Isac / mart.'31

▣LCC:declarație la Conversiune.

[LD: **deoarece timpul nu-i permite, el depune Declarația spre publicare în M.O.]**

"**Liga contra Cametei** , constată cu bucurie că **ideile pentru cari membrii ei au suferit atîtea calomnii și persecuțiuni**, **sunt astăzi împărtășite de toate partidele serioase , ca și de guvern**.

"**Liga nu uită** că această miraculoasă transformare , această **întrecere a partidelor , se datorește** în primul rînd **temerii că pînă și cel mai pașnic popor** , cum este al nostru, **și-ar putea pierde răbdarea față de greșelile și jaful organizat care la care a fost supus** , și în al doilea rînd , pentru că **am avut norocul că majestatea Sa Regele a înțeles dreptatea și a simțit durerea și revolta stăpînită a poporului său**,fapt pentru care noi **îi mulțumim și îi felicităm** pentru că încă de la începutul domniei a știut să treacă în rîndul **domnitorilor eliberatori** .

"Deși Liga ar avea dreptul să **păstreze resentimente acestui guvern , din cauza nedreptăților azvîrlite asupra noastră**, totuș, **constatăm că este primul guvern care în mod serios s-a străduit să facă dreptate lumii sărăcite** ,noi îi exprimăm public **mulțumiri pentru această ispravă neobicinuită de la politicianii noștri**.

" Noi nu putem uita cum **capitalismul nostru orbit ne pregătea cu încetul ,în numele chiar al patriotismului, o nouă iobăgie** ;cum în locul arendașilor de odinioară, de care abia scăpase poporul nostru,**acest capitalism ne da pe mîna băncilor și a cămătarilor** ;[.....]

[LD: text ilizibil]

Cu aceste zise și **cu speranța că prin amendamente cuminți**,vom fi lăsați să îndreptăm acele părți din lege cari îi distrug valoarea, **eu ,în numele Ligii contra Cametei, voi vota proiectul de lege ."**(p. 2140)

Isac / mart.'32

19.ș.) **Armand Călinescu (PNT) ,//conversiune // , 8 mart.'32**

(DAD, MO 56, șed. din 8 mart.'32)

[LD: **fișă.nexeroxat; cred că îl am integral în vol.cu scrierile lui]**

«Dezbaterile din Comisie

Arată felul cum s-a discutat în Comisie :

I.) PNT și-a expus p.d.v. într-o formă scrisă , la prima formă (încurajat de Argetoianu)

II.) După o lună, Argetoianu a propus un nou proiect , cu concepția complet schimbată,interzicînd distribuirea primei forme .

Al doilea proiect era mai avantajos pentru debitorii , mai radical pentru mica proprietate,mai timid pentru proprietatea mare "PNT era satisfăcut ! "

III.)A treia formă , a dat o orientare în favoarea creditorilor, a instituțiilor de credit.

"Aceasta a fost diagrama concepțiilor și, conform ei, putem constata și evoluția contribuției pe care urma să o dea statul.

Formula I - statul participa ;

Formula II - statul dispărea (motivul: sărăcia bugetului)

Formula III : statul iar intervenea (cu un împrumut de 10 miliarde pentru acoperirea pierderilor băncilor)

În forma actuală , ultimă, s-a renunțat la această prevedere , dar situația creditorilor a rămas nerezolvată .

PNT va vota legea, ca o etapă .

Călinescu / mart.'32

19.t.)I.Th.Florescu (PLD) declarație , 8 mart.'32

(DAD, MO 56, șed. din 8 mart.'32)

[LD. fișă, nexeroxat]

«Conversiunea

Îmbrățișează ideea conversiunii ;aprecieri elogioase la munca în Comisii , ca într-un veritabil " mic parlament" ;apreciază cu amuzament tactul de care a dat dovadă Argetoianu :

tras la dreapta de liberalii cei vechi, tras la stînga de național-țărăniști, în față și în toate părțile de celelate grupări

A fost mai abil decît toți , a făcut cum acrezut că e mai bine, ca să placă tuturor !

"Nastratin din legendă a pus cuptorul pe roate și l-a întors după cum dorea fiecare

Așa și Argetoianu nu a mulțumit pe toți....

Dezbaterile au dovedit constituționalitatea legii , contrazicînd pe țepiști.

Dorește și conversiunea datoriilor urbane (face tabloul general al acestor datorii) ;

Va vota pr. de lege.

19.ț.) CZCodreanu , la conversiune , 8 mart.'32

(DAD,MO 56, 8 mart,'32)

[LD:fișă , nexeroxat]

«Conversiune dreaptă, cinstită

[LD:de ce să nu recunoaștem ?Poziție etică , privind creditorii și debitorii .

Declarație destul de radicală, de stînga, prin îmbrățișarea cauzei tuturor "micilor săraci " ,fie ei țărani, mineri, șomeri, meseriași , industriași .

De ce să nu remarcăm?:confiscarea averilor îmbogățitorilor de război [legea dată de Titulescu purta acest titlu] și defraudatorilor .

Să se facă deosebire între creditorul cinstit și cămătarul jefuitor; între debitorul cinstit, muncitor, și cel detracat , vicios, risipitor.

Să se acorde conversiunea tuturor plugarilor ,mari și mici ;

Să se extindă la muncitorii de sub pămînt - minerii .

Să se extindă la muncitorii din fabrici, șomeri, mici meseriași, mici industriași ;

Confiscarea averilor : îmbogățitorilor de război și defraudatorilor statului.

/ Va vota pentru lege

19.u.)Voicu Nițescu (PNȚ-ardeleni) //conversiune// , 9 mart.'32

(DAD, MO 57, șed. din 9 mart.'32)

[LD: fișă.nexeroxat.Toată lumea aștepta p.d.v.al ardelenilor.Nu se cunoștea părerea lui Maniu, a lui Vaida, a lui Popovici ; circulau tot felul de presupuneri.

...Conversiunea - o necesitate națională ;...Trebuie rezolvată finanțarea ;..lipsesc datele statistice
...Soluțiile nu pot fi aceleași de la o regiune la alta ...Ardealul are o altă situație]

▣"Solidaritatea" =Uniunea Institutului de Credit din Transilvania

[LD: dar băncile din Regat, sunt "liberale" , oligarhice, jefuitoare , etc etc .Știm]

▣" Solidaritatea " a alcătuit această statistică: **6 miliarde datorii.**

PNȚ nu este apărătorul băncilor din Ardeal, dar...ele sunt , cu adevărat, bănci populare , care nu au îmbrăcat forma cooperativelor ,dar conțin avutul țărănesc ,pe care PNȚ îl apără ! /PNȚ va vota legea,ca o etapă...

19.v.) Votarea legii .Declarații finale, 23 mart.'32

(DAD, MO 67, șed. din 23 mart.'32)

1)M.Ghelmegeanu (PNȚ) : va vota legea, lăsînd lacunele pe seama guvernului.

2) N.Lupu (PT) : va vota .

3) C.Toma (PNL-2) va vota .

4) Gr.Trancu-Iași (PP) : va vota .

5) Al. Lucian (fracțiune PSD) : va vota

6)**N.Miclescu** (P.Conservator, vicepreșed.Camerei)- contra legii

[Face o declarație în numele **Partidului Conservator** , prima oară explicit sub această denumire , de ce este **contra Conversiunii ;**-**dr.Lupu** :au votat contra Legii ,pe cînd **erau Ligă și în cartel electoral** cu guvernul. De 4 zile ,**liga aceasta a murit !** și astăzi sunt **Partid Conservator ! Biroul să declare scaunele vacante** , deoarece d-lor au candidat sub altăfirmă.Vechiul Partid Conservator a dispărut ! D-lor vor să-l reînvie ! Foarte bine! Dar fiți cavaleri dați-vă demisia din Parlament,prezențați-vă țării cu noua doctrină conservatoare ,și apoi să veniți aici să votați , contra sau pentru.[Costin Sturdza, C.Spulber, N.Miclescu , explică votul contra]

-Miclescu : Dacă Iorga (în numele Uniunii Naționale) , le va cere demisia, ei o dau.

-N.Iorga ; Nu poate uita colaborarea lor în alegeri , așa că **nu are nimic împotriva să rămînă în Parlament."]**

7.) I.Isac (Liga contra cametei :va vota

8) IG Duca (PNL-1) (după ce se încaieră cu georgiștii) :va vota

9) ITHFlorescu : va vota

10) V.Trifu (LANC) . va vota

11.) S.Singer (P.Evr.) : va vota

12) FI.Zaharia (Grup Manoilescu : va vota

Votul prin apel nominal :

/Contra : Cantacuzino-Grănicerul, N.Mareș, PNMissir, Emil Ottulescu, A.Spulber, GCSturdza, N.Miclescu ;

/ Absenți :(selectiv) :**CICBrătianu, Tancred Constantinescu, M.Djuvara, C.Garoflid, O.Goga, Gr.Iunian, Iul.Maniu, I.Mihalache(Mihalache reintră și spune că dacă era, ar fi votat pentru) , M.Popovici, CZCodreanu, ungurii, germanii, ș.a.**

Votați : 265

Pentru : 248

Contra:17

Legea asanării datoriilor agricole este adoptată.

Schimb de amabilități Iorga-Argetoianu ,alte felicitări și mulțumiri

Votarea Conversiunii / 23 mart.'32

19.x.)IGDuca (PNL) ,precizări // conversiunea// , 23 mart, 18 aprilie 1932.

(DAD , Mo 67, șed. din 23 mart.'32) ; ("Dimineața" , 19 apr.'32)
(23 mart.'32)

▣Votează conversiunea, 23 mart.'32

-IGDuca :În numele PNL ...

(nu apucă să vorbească, se iau la bătaie duciștii și georgiștii .

Ședința se suspendă.la reluare) :

Nu mai are nimic de adăugat . **Va vota legea !**

#Semnal de alarmă

(19 apr.'32, întrunire PNL, asaltul de răsturnare a guvernului)

IGDuca : Nimeni nu a contestat necesitatea Conversiunii.Dar problema trebuia rezolvată cu lichidarea trecutului , **fără compromiterea viitorului.**

PNL a votat conversiunea, dar a prevenit țara .

Prevederile PNL se îndeplinesc mai curînd decît ar fi dorit-o : sătenii și marii agricultori se plîng că , prin distrugerea creditului,nu mai găsesc bani pentru muncile agricole și nevoile agriculturii .Vor trece ani de zile pînă se va reclădi ceea ce s-a dărîmat cu atîta ușurință.

IGDuca / mart. apr.'32

19.z)16 apr.Garantarea de către BNR a pierderilor din Conversiune.

(DAD, MO 89, 16 apr.'32)

[LD fișă.nexeroxat.După adoptarea legii Conversiunii, Argetoianu a venit cu acest proiect de lege care a suscitat un scandal de proporții.

Eu cred că , prin aceasta , Argetoianu le-a tras clapa finală...dar ...]

-dr.Lupu : S-a votat asanarea agricolă, nu bancară ! pentru țărani, nu pentru financiari

Beneficiarii legii vor fi băncile liberale !

-Argetoianu : intransigent, repetă mereu: acesta este textul, puteți să-l votați sau nu, el va trage consecințele.

-Armd.Călinescu :statul va lua asupra lui un angajament de **1 miliard !**

Statul plătește pentru a treia oară această avere !

Se pune la vot .Se adoptă ! Gata !

20.)14 mart.'32.Urgentarea legii control avere și apărarea onoarei

(DAD, MO 61, șed. din 14 mart.'32, p. 2433- 2459)

"Cazul Romulus Boilă "

Voicu Nițescu , Ion Mihalache , Eduard Mirto;Duca, Otetelișanu(averescan) , Gh.Brătianu, Goiceanu(lupist)Spulber(conservator) IorgaValer Pop :declarații pro-legea controlului averii și apărării onoarei .

[LD: xerox complet, cu porțiuni ilizibile. Deoarece în ședința precedentă, s-a pus în discuțiune publică și s-au pus în circulație o serie de aserțiuni în legătură cu **averea** pe care o poseda **Boilă** (proces, verificări la bănci , articole în presă) **Nițescu, Mirto, Mihalache**, încearcă, argumentează ,cer să se lămurească pe cale legală, dacă Boilă se face vinovat .

Sunt încolțiți de interpelatorul **Florea**, de cîțiva ardeleni "majoritari " - **Anton Chemale, Dumitriu**

-**Șoimu** - și cîțiva "țepiști " -**C.R.Sturdza** .

Iorga, jubilînd, între amuzament și ironie. Campania a fost susținută de presă , mai ales

"Universul", și l-a vizat pe **Maniu**.

PNȚ relansează proiectul de lege pentru controlul averii și apărarea onoarei.]

Declarațiile partidelor în finalul dezbaterilor la "cazul Boilă"

[LD: Fie din motive electorale, fie din scrupul moral, fie din reala îngrijorare față de reacțiile opiniei publice, se înregistrează **o deplină unanimitate în parlament :toate partidele** cer și sprijină proiectul de **lege privind controlul averilor și apărarea onoarei** , propus de PNȚ . Unii punând accentul pe "control", alții pe "onoare"]

-Ed.Mirto (PNȚ)

Relansarea legii din 8 iul.'32

"PNȚ a depus în ședința Camerii din **8 iul.'31** un proiect de lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei, înțelegînd să dea statului și societății posibilitatea de a urmări cu înlesnire pe **funcționarul sau omul politic** bănuît că **și-a făcut sau și-a sporit averea** pe căi nepermise și în **dauna avutului public**. (aplauze la PNȚ)

"PNȚ a înțeles , însă,-dle Florea -ca odată cu aceasta **să se stabilească și răspunderea reală , prin lege, a calomniatorilor** cari, oriunde ar fi, se grăbesc cu ușurință să **descrediteze onoarea oamenilor corecți** și să infiltreze **descurajarea și neîncrederea generală** în reprezentanții statului și ai forțelor politice cu răspundere față de opinia publică.

"Camera a **încuviințat urgența**, iar reprezentantul Ministerului de justiție și-a luat angajamentul solemn de a studia proiectul depus de PNȚ ,și **de a vota o lege în acest sens**,cel mai tîrziu în sesiunea de toamnă a acestei Adunări.

" **Angajamentul guvernului nu a fost respectat** , nici în actuala sesiune deschisă la 1 februarie, **guvernul nu a depus proiectul de lege pentru controlul averilor**.

Guvernul și-a călcat astfel , pentru a doua oară, angajamentul luat.

-Iorga : Îl acceptăm pe al dvs.Îl primim.

-Mihalache :Urgența e votată din august .

-Mirto :În schimb **guvernul, prin ministrul de justiție [Hamangiu]** ,ca șef al parchetului, **a tolerat în unele cazuri ,ca instanțele represive să fie puse în serviciul apărării unor inculpați particulari**, pentru a le procura **pretinse dovezi de apărare în procesele de calomnie** ce li s-au intentat.

-Valeriu Pop: Sub ministeriatul meu ?

-Mirto: Este vorba de trecut.

-Iorga :Nu este elegant - **este vorba de un mort.Cum vorbiți dvs așa ? Este un gest de hienă , de care sunt incapabil.**

Mirto : " În acord cu majoritatea ,**d.ministru de justiție [Hamangiu]** a afirmat **necesitatea unei legi de control al averilor** ,fără de care justiția nu poate merge pînă la capăt în cercetările sale. Față de această stare de lucruri , cînd **guvernul** , călcîndu-și angajamentele luate,**nu a dat pînă acum justiției un instrument legal de control al averilor**,dar **tolerează cercetări** , cari nu pot avea un sfîrșit categoric și definitiv , iar pe de altă parte **întreține** prin diferiți membri ai majorității sale ,**o atmosferă intolerabilă de suspiciuni generalizate și reprobabile,**

PNȚ își face datoria de a înainta din nou proiectul de lege pentru controlul averilor și apărarea onoarei.

-Iorga : Foarte bine.

-Mirto :**PNȚ cere guvernului și Adunării , votarea de urgență** , potrivit încuviințării date de Adunare și angajamentului luat de guvern în ședința Camerii din 8 iulie1931.

Dacă însă nici de data aceasta , **guvernul nu-și va respecta angajamentul** , ce concordă cu angajamentul ministrului de justiție , **PNȚ constată că sunt interese** de a nu se clarifica situațiunea, pentru a se putea continua **calomniile**, sau **sunt interese de a nu se controla averilor funcționarilor și oamenilor politici** (Întreruperi la majorități, aplauze la PNȚ)

-Iorga :"**Răd. Eu primesc să se aducă în dezbateri acest proiect.Nu avem pe nimeni de acoperit. La urmă s-o vedea fiecare cum s-o găsi.[...]Dar eu aș dori un lucru - și aici mă adresez și către majoritate și către PNL și către PNȚ și către toate grupările de aici - cînd cineva redactează o operă literară de caracter politic,ar fi bine să nu o pună în spinarea altuia, să vedem autorul.[Maniu ? Mihalache ?]**

Este foarte sigur că **din finul spirit al d-lui Mirto , nu ar fi ieșit un astfel de produs politic.**
(aplaude la majorități)

-Mirto : Dle prim-ministru, v-au înșelat așteptările, **sunt colaborator.**

-Iorga :A, bine, pentru partea bună ! (ilaritate)

-Mirto : Vă rog , dle prim-ministru și d-lor deputați, **să încuviințați extremă urgență.**

-Iorga : **Nu am nimic în contra.**" (p. 2450)

-I.G.Duca

▫Urgentarea legii

-IGDuca : Dle președinte, cer cuvîntul.

-Gh.Brătianu: Țin să declar că **Partidul -Liberal se asociază** la extrema urgență și că proiectul intră în vederile sale...

-IGDuca : **Nu mai vorbi în numele unui partid pe care nu-l reprezinți .**

Dlor deputați, țin să **declar că suntem perfect de acord cu propunerea făcută de d.Mirto ca să se voteze** cu un ceas mai înainte proiectul de **lege, privitor la controlul averilor funcționarilor publici.** (aplaude prelungite la PNL)

De altminteri , d-lor, **nu este prima dată cînd am cerut acest lucru.** Dar, dacă cumva ar fi fost locul ca să ne îndoim de necesitatea practică și aș zice chiar imediată , a acestui proiect de lege, desigur că **dezbaterile penibile ,la cari asistăm de două zile , ne confirmă necesitatea absolută a votării acestui proiect ."** (aplaude la PNL și majorități) (p. 2450)

-AI Otetelișanu (P.P.)

▫Să fie adusă legea

-Otetelișanu : Dle președinte, cer cuvîntul.

-Voci : În numele cărui partid ?

-Otetelișanu : În numele Partidului Poporului.

-Voci : Care ?

-Otetelișanu : **În numele Partidului Poporului** , țin să fac următoarea declarație:

În aceste două zile **s-a dezbătut un caz care privea o anumită persoană** ,și în același timp, **s-a făcut o propunere pentru votarea de urgență a unui proiect**,propus de către reprezentanții unui partid , care se găsește astăzi în parlamentul țării.

În ce privește **chestiunea personală, noi nu avem a ne amesteca.**

Noi ne exprimăm însă mirarea că a fost adusă înaintea Camerei, cînd ar fi trebuit să fie epuizată în fața instanțelor judecătorești.

În ce privește propunerea de a se aduce în discuția Camerei , cît se poate mai urgent , **proiectul pentru cercetarea averilor foștilor demnitari sau actualilor demnitari ai statului, declarăm că ne asociem la această propunere , și rugăm și noi Biroul Camerei**

să aducă spre votare acest proiect, evident, rezervîndu-ne dreptul să facem observațiunile

noastre dacă vom găsi de cuviință că proiectul , așa cum este prezentat,

nu-și îndeplinește scopul pentru care el urmează să fie votat ." (**apaluze la PP și majorități**)

-Iorga :Da-ți-mi voie să intervin cu o observație. **Îmi pare foarte bine că d.Oteteilișanu este de părere să se voteze acest proiect.** Dar mie o să-mi pară rău numai de un singur lucru.

Eu am dat în judecată pe d.XXX de la "Îndreptarea" ,care mă întreabă cu ce bani mi-am

făcut vilele mele. Eu doresc să se zăbovească puțin discuția acestui proiect de cercetare a

averilor,ca **să am întîi ocazia de a se face condamnat d.XXX pentru o ignobilă calomnie** și

după aceea ,**vom cerceta și averea mea și se va vedea cum mi-am făcut vilele mele ."**

(ilaritate,aplaude la majorități) Știți că **parchetul a și început urmărirea.** Acum să-i dăm de rost

cine este. " [urmează o ciorovăială Iorga-Otetelișanu privind conceptul de "calomnie"

și cel de "informație-întrebare " a unui gazetar] (p. 2450-2451)

-AI.Ștefănescu-Goiceanu (PȚ-Lupu)

▫Legea și executarea ei !

În numele PT, **este de acord cu legea și aducerea ei în urgență.**

" Însă dvs. , d-le prim-ministru, sunt acum doi ani , spuneți , **în materie de legiferare,** următoarele : **legiferare ,da ;** dar **< quid leges sine moribus ? >**

Ce înseamnă lege fără moravuri ?Dvs. aveți obligația morală **să votați urgența acestei legi,** dar să faceți dintr' însa **o cruntă și rapidă realitate."** (aplauze)(p. 2451)

-Ion Mihalache(PNT)

"Am de făcut **două scurte rugăminți** în numele PNT.

/Să fie cercetat cazul Boilă !

/ Prima, este adresată d-lui ministru al Justiției ; și anume , ca d-sa să binevoiască a interveni la justiție pentru ca în timpul cel mai scurt ,**cercetarea [cazul Boilă] să se desăvârșească , și justiția ,** cu o imparțialitate cât mai demnăde întregul nostru respect , **să-și facă datoria pînă la capăt.**

«Legea ?-extremă urgență

/ A doua rugămintă.Este ca **"extrema urgență"** să însemne altceva decît zece luni de zadarnică așteptare : **să însemne în adevăr "extremă urgență"** , adică trecerea imediată în comisia specială și **aducerea cît mai repede în dezbatere publică.** (aplauze la PNT)

În discuțiunile cari au urmat zilele acestea, de la început pînă la sfîrșit, pînă în ultima clipă, a rezultat în modul cel mai evident ca **țara să aibă grabnic la dispoziție un instrument cu îndoitul rol :** pe de o parte, să dea posibilitatea de **a se urmări acei cari,** deținînd o parte din puterea publică, **au putut să abuzeze de avutul public;** iar pe de altă parte , **pe oamenii corecți , să-i pună la adăpost de calomnii "** (aplauze)(p. 2451)

-Gh,Brătianu(PNL-2)

«Corupția și calomnia

" Dle președinte, d-lor deputați, iau cuvîntul a doua oară D.Mirto spunea cu multă dreptate , că nu este obiceiul să se întrerupă declarațiunea făcută în numele unui partid [**aluzie la IG Duca**] " **Țin deci,** pentru a fi auzit de toată lumea, să **repet** încăodată că **ne asociem la cererea de urgență** făcută de d.deputat Mirto

Țin să mai adaug **o constatare** pe care am avut ocazia s-o fac în cursul unei recente călătorii în străinătate.Acolo, **un factor** însemnat al vieții politice dinacea țară, mi-a spus că ceea ce **apasă asupra țării noastre ,** este **această atmosferă de impuritate ,** pentru două mari rele: **corupțiunea și calomnia.**

"Cred că **proiectul de lege** înfățișat de d. deputat Mihalache , **răspunde acestei nevoi,** și ca atare cerem **să se declare urgența ,** pentrucă prezentarea lui în discuția acestei Adunări, va fi singura clarificare , deplină și obiectivă , a acestei penibile chestiuni ." (aplauze) (p. 2451)

-C.Spulber (Liga "Vlad Țepeș ")

«Extremă urgență

" În numele "Ligii Vlad Țepeș" , **cer cu insistență ca proiectul pentru controlul averilor să fie prezentat** pentru luare în considerare , **chiar în ședința de mîine,** și rog Camera să găsească mijloacele necesare pentru aplicarea legii.

"Față de **consimțămîntul unanim al partidelor** reprezentate în această Adunare, rugăm biroul Camerei, **să ia măsuri ca proiectul de lege** din inițiativă parlamentară pentru **controlul averilor și apărarea onoarei,** să fie trimis de îndată **la comisia respectivă ,** pentru ca de urgență să fie adus în **dezbatere publică** a acestei Adunări ." (apaluze) (p. 2451)

-Valeriu Pop (ministrul Justiției)

/Va rezolva cazul Boilă

/Va aduce legea în dezbatere

" La **apelul** pe care mi l-au făcut **d.Duca** și **d.Mihalache** , am răspuns anticipat încă de sîmbătă .**Repet acest răspuns**. Voi face ca **acest dosar** , încă mîine dimineață , **să plece la Cluj**,

și **cercetările justiției să se facă** în modul cel mai **prompt și urgent** posibil, cu toată obiectivitatea și păstrîndu-se cu desăvîrșire **prevederile legii**.

"În ce privește **legea pentru controlul averilor**, avînd consimțămîntul d-lui prim-ministru, voi face **tot ceea ce personal îmi este cu putință** și tot ce este în căderea departamentului meu , ca acest proiect de lege **să vină cît mai urgent în dezbateri** în plenul acestei Adunări" (**aplauze**) (p. 2451)

"Cazul Boilă" // Legea controlului averii și apărarea onoarei // 12-14 martie mart.'32

21.)Pr.de lege pentru controlul averilor nejustificate ,din partea funcționarilor și demnitarilor *, 15 apr.'32 - 19 apr.'32

(DAD, MO 88, șed. din 15 apr.'32; DAD, MO 91, șed.din 19)

***Notă .Legea Titulescu (1920)**

În 1920 (guvern Averescu) , **Nicolae Titulescu** , pe lîngă legile financiare ,a depus și un Proiect privind **înființarea unui impozit progresiv pe averile îmbogățitorilor de război**. (raportor.INAngelescu și DRloanițescu) .

Proiectul a fost votat , dar **legea nu a fost aplicată**.

Vina este a PNL care a abrogat, în bloc, " legiurile Titulescu "

---

15 apr.1932

-**M.Negură** (PNL-1) : Să se discute legea, pe articole, fără lungi discursuri.

- **FI.Zaharia** (Grup Manoilescu) : de aceeaș părere.**Să se voteze legea !**

AI.Lucian (PSD) **Proiectul are scăderi; trebuia o lege draconică;îl va vota ca început de drum**.

-**Gr.Trancu-Iași** (PP) :**va vota legea ,deși nu împărtășește unele prevederi** (ex. denunțul anonim) . **Consideră legea cea mai importantă a acestui parlament**

-**DRloanițescu** (PNT) : **PNT a avut proiectul său , dar...a venit " surpriza " Iorga [proiectul Valer Pop]Proiectul să fie votat chiar azi**.Respinge atacurile la adresa PNT; face precizări cronologice privind povestea legii ; insistă privind pedepsele ce trebuiau date denunțătorilor de rea credință (polemică vie) ;

19apr.

- **I.Mihalache** : insistă să se voteze legea

-**Iorga** :răspunsuri evazive ;de ce nu l-au votat în guvernarea trecută ?!

-**Dr. Lupu** : insistă să se voteze

-**Iorga** :pozează, se eschivează...

-**Otetelișanu** : insistă...

-**Opoziția toată** : insistă...

Legea se votează

****Notă:legea Valer Pop**

("Dimineața" 22 apr.'32)

/Proiectul de lege (Valer Pop) pentru **Controlul averilor** demnitarilor și funcționarilor publici (**votat în Cameră, neajuns la Senat**)

Comentariul ziarului: **Teama d-lui Argetoianu că votarea legii ar duce la mari retrageri de bani, este îndreptățită**.Sume importante au fost retrase în ultimele zile , de la băncile particulare și BNR. Rămîne pentru altădată ...

22.)Legi în discuție,în modificare,în votare,în suspensie ,26 mart-20 apr.'32

[LD : Iorga va închide sesiunea,pe neașteptate ; apoi se va produce căderea
Guvernului și...**Legea electorală** ș.a. vor rămâne...pe altă dată ...
Și Conversiunea... va fi reluată , în noua variantă .

26 mart.'32...

/Legea drumurilor .....

/ Legea pentru organizarea Arhivelor Statului

/ Legea ptr.organizarea învă.univ.(modificări la Legea Spiru Haret)

28.mart.'32:

/Modificări la legea spiritului

/ Legea loteriei

/ Legea Educației Fizice

/ Lege pentru exportul de țigări

29 mart.'32

/ Legea corpului de avocați

/ Legea chirilor

4 apr.'32

/ Legea viilor

/ Legea pentru biblioteci și muzee școlare ; ș-a, ș-a, ș.a.

13 apr.'32

/ Legea privind organizarea Ministerului Apărării Naționale (Legea veche, 1929)

/Legea pentru organizarea Consiliului Economic Național (Vii discuții!)

15 apr.'32

/ Legea privind controlul averilor nejustificate la funcționari și demnitari .

16.apr.'32

Legea privind garantarea de către BNR a pierderilor suferite prin Conversiune.

(împrumut de 1 miliard)

20 apr.'32:Închiderea sesiunii

/ Legea monopolului alcoolului (satisfacție la Liga Agrară)

Închiderea sesiunii !

23.)Legi votate în legislatura Iorga

-Legea "Iorga" -Organizarea învățământului universitar 22 apr.1932

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 355-382)

-Lege:Suspendarea executărilor agricole , 18 dec.1931

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XIX, p. 845)

-Lege:Asanarea datoriilor agricole / Conversiune -II -Argetoianu / , 19 apr.1932

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p 327-345)

-Lege :organizarea **Consiliului Economiei Naționale**,26 apr.'32

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX, p.473-475)

-Lege - Reducerea lefurilor salariaților publici, / " curbă de sacrificiu" / 31 dec.1931

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XIX,p.918)

-Jurnalul Consil de Min:modificarea pensiilor civile și militare , 5 ian.'32

(C.Hamangiu, *Codul general al României* vol. XX,p.21-29)

Vezi fișierul următor - Legislatura PNT